

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernov
ul. št. 54. Telef. št. 36

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čekov,
ravodu št. 11.842.

Ljubljana, 30. junija.

Pri zadnjih skupščinskih volitvah v ljubljanskem okrožju je dobila SLS 48.393 glasov in nobena druga stranka ni dosegla količnika: Od desetih mandatov so klerikalci dobili 9 in le en mandat je prešel po ostanku na gosp. Puclja. «Slovenec» in drugi klerikalni listi so zato proslavljali 18. marec kot slavnosten dan «naravnost sijajnega uspeha železne discipline in jeklene odločnosti».

Od skupščinskih volitev je minulo jedva dobro leto, a navidez nepremagljiva trdnjava SLS stoji že danes pred nami preluknjana na vseh koncih in krajih. Nekaj jedinic — občin — klerikalne trdnjave je po zadnjih občinskih volitvah sicer še ohranilo posestno stanje SLS, a ogromna večina jih je, kjer se je že bil ljut boj z zelo usodnim rezultatom za SLS. Veliko številno klerikalnih jedinic je bilo od naprednjakov že v prvem naskoku osvojenih.

Daleč smo od tega, da bi tolmačili izid zadnjih občinskih volitev kot odločilen poraz klerikalizma. Zver, ki se je zagrizla v slovensko pleme je silna in jaka in še dolgo, dolgo bo treba težkih naporov, da jo poderemo končno na tla. Izven vsakega dvoma na je, da je bila absolutna zmaga SLS dne 18. marca 1923 poslednja. Obratun, ki ga je s tigrovsko politiko pričel slovensko ljudstvo pri občinskih volitvah, dokazuje, da gre SLS od 18. marca ravno tako hitro navzdol, kakor je skočila od volitev v konstituanto pa do zadnjih skupščinskih navzgor. Klerikalna trdnjava je sedaj vsestransko razmajana in načeta tako, da je mogoča priprava za drugi jači in še bolj sistematični naskok, ki se bo vršil pri prihodnjih skupščinskih volitvah.

Na teh dejstvih se ne da nič več izpremeniti. Klerikalni kolos, ki se je začel vrteti navzdol, se ne da več zaustaviti in naj klerikalno časopisje še tako tolaži svoje pristaše. Tudi general Höfer je še izdal o avstrijski armadi fantastična poročila, dokler niso Dunajčani na Ringu zagledali ubežnike z vseh mogočih front.

Pri sedanjih občinskih volitvah je skoraj cela kamniška ravan za SLS deloma opasno minirana, deloma naravnost izpuščena. Celotno vrsto velikih občin so klerikalci izgubili po kuglicah pa padli pod polovico vseh oddanih glasov. Samo na enajstih voliščih so dobili naprednjaki sedaj skoro še enkrat toliko glasov, kakor so jih pri poslednjih skupščinskih volitvah imeli na vseh voliščih kamniškega okraja.

V Beli Krajini so se vršile v nedeljo občinske volitve v šestih občinah, ki so veljale dosedaj za najbolj klerikalne. Samo v Talčnem vrhu je uspelo klerikalcem, dobiti večino. Niti republikanstvo jim ni moglo rešiti občin. Klerikalci so dobili v teh občinah 184 glasov, naprednjaki 228 in radičevci 79.

V okraju Novo mesto so se vršile občinske volitve v desetih občinah. Le z največjim naporom so obdržali klerikalci še 6 občin v svojih rokah. Izgubili so skoraj polovico glasov, dočim so se napredni glasovi podvojili. — V radoviškem okraju je položaj, kakor ga kažejo volitve, za SLS povsem nesiguren. Prav v vseh občinah so protiklerikalni glasovi krepko zastopani in več občin so klerikalci definitivno izgubili, med njimi tudi občina Begunje pri Lescah, ki je rodni kraj samega škofa dr. Jegliča. Napredni glasovi so se v velikem številu občin naravnost potrojili.

Kjerkoli je sistematično delo JDS poseglo v volilno borbo, povsod so uspehi tu in prav nikjer ni bil apel na zdravo pamet ljudstva zaman. Treba je le započeto prizadevanje energično in brez odmora nadaljevati in ni več daleč čas, ko bo prišel tudi za klerikalizem končni obračun.

Konferenca Male antante

Beograd, 30. junija. p. Kakor doznava vaš dopisnik, se je sedaj dosegel sporazum med vladami Male antante, da se vrši sestanek v Pragi dne 11. julija. Od naše države se bo sestanek udeležil minister dr. Ninčič, za Rumunijo minister za zunanje stvari Luca. Rumunski ministriški predsednik Brătianu, ki se nahaja v Marijanskih Laznih, bo verjetno tudi prisostvoval konferenci.

IZMIŠLJENE VESTI O RAZPUSTU ORJUNE

Beograd, 30. junija. p. Vaš dopisnik doznava iz najmerodajnejših krogov, da so depasirane in tendenciozne vse vesti o kakem razpustu Orjuna.

Pašić na Bledu

IZREDNO LASKAV SPREJEM PRI KRALJU. — SVRHA PAŠIČEVH AVDIJENC. — REKONSTRUKCIJA VLADE. — ODLOČITEV PARLAMENTARNE KRIZE PADE NA POSEBNEM KRONSKEM SVETU. —

Bled, 30. junija. d. Danes popoldne je došel na Bled min. predsednik Pašić. Kralj mu je poslal v Ljubljano svoj avtomobil ter svojega ordonarnega oficirja, ki je izročil min. predsedniku vabilo, da naj bo gost vladarja. Pašić je nastanjen v vili Suvoor.

Kratko po svojem prihodu se je ministrski predsednik javil kralju in kraljici ter je bil na to sprejet v dolgi avdienci na kateri je podal vladarju obširno poročilo o zunanji in notranji situaciji. Zvečer je bil Pašić gost kraljevske dvojice.

Pašić bo sprejet v avdienci tudi jutri.

Po dosedanjih dispozicijah ostane ministrski predsednik do srede na Bledu, nakar se vrne v Beograd.

Posebno laskavi sprejem Pašića v Suvooru se tolmači kot izraz kraljevega zaupanja v politiko vladne narodne koalicije.

Beograd, 30. junija. p. Se včeraj je opozicija vztrajno širila vesti, da je Pašićovo potovanje na Bled odgojeno. Tem večje presenečenje je danes zjutraj izzvala vest, da je ministrski predsednik že na potu na Bled.

Včeraj popoldne in popoldne je Pašić konferiral z raznimi člani kabineta, nato pa je povsem neopaženo z večernim ljubljanskim brzovlakom odpoval.

Velepolitična nedelja v Šumadiji

ŠUMADIJA VEDNO ODLOČNEJE ODOBRAVA POLITIKO SAMOSTOJNIH DEMOKRATOV TER OBSOJA NESREČNO DAVIDOVIČEVO POLITIKO.

Beograd, 30. junija. p. Razvoj dogodkov vedno jasneje kaže, da tkzv. opozicijski blok doigrava svojo vlogo. Prvotno za danes nameravana konferenca šefov opozicijskega bloka je odložena na 2. julij, zatrjuje se pa, da bo vnovič odgojena.

Včeraj se je vršilo v Srbiji mnogo političnih zborovanj vseh strank, ki so vsa potekla v redu in miru.

Največja pozornost javnosti je veljala sklicanim velikim zborom v Nišu, kjer se je vršil shod Samostojnih demokratov in v Šabcu, kjer sta sklicala zbor Lj. Davidovič in dr. Veljkovič, da paralizirata vtis nedavnega zborovanja Svetozara Pribičevića.

Demokratski zbor v Nišu je uspel nad vse pričakovanje ter se je razvil v naravnost veličastno manifestacijo za politiko Samostojnih demokratov. Zbora se je udeležilo nad 4000 ljudi iz Niša in celega okrožja, ki so posebno burno pozdravljali oba hrvatska demokratska govornika bivšega predsednika Narodne skupščine dr. Lukinića in ministra pravde dr. Grisogona. Posl. Lukinić je označil kot edini izhod iz sedanje situacije apel na narod, ki naj izreče, ali hoče jugoslovensko državo enokopravnih Srbov, Hrvatov in Slovencev ali pa razdružitev tega, kar si je narod izvojeval pod svojima junaškima voditeljema Petrom Velikim Oslobojiteljem in Aleksandrom, v slabotne plemenske državi.

Grisogono je izrazil svoje trdno prepričanje, da bo zdrav instinkt naroda pripomogel politiki edinstvenosti do končne zmage. Vseuč. prof. Belić je zlasti poudarjal dolžnost Šumadincev, da krepko pomagajo onim Hrvatim in Slovincem, ki iskreno ljubijo našo skupno edinstveno državo. Z velikim odobravanjem in soglasno je bila končno sprejeta resolucija, v kateri se konstatira, da naša zunanja in notranja politika imperativno zahteva vodstvo politike v smislu vidovdanske ustave. Resolucija obsoja vse one stranke in osebe, ki zahtevajo izpremembo sedanje ustave, obsoja opozicijski blok, ki je moralna podpora za vse one, ki ne marajo naše države, pozdravlja poslaniški klub Samostojnih demokratov, njegov glavni odbor in Pribičevića.

Shod g. Davidoviča in Veljkoviča v Šabcu pa je bil popoln fiasco. Udeležilo se ga je komaj 300 oseb. Davidovič in Veljkovič sta silno razočarana zapustila Šabac.

Tudi zemljoradniki so včeraj sklicali svoje zborovanje v Rakovico, ki je brez večjega interesa poteklo mirno in brez incidentov.

Vihar uničil celo mesto

STRAHOVITA VREMENSKA KATASTROFA V AMERIKI. — MESTO LORRAINE RAZRUŠENO. — SILNE ŽRTVE.

London, 30. junija. Iz Clevelanda se poroča, da je povzročil ciklon v okolici Eriškega jezera silno katastrofo. Ciklon je popolnoma uničil mesto Lorraine v bližini Clevelanda. Mesto šteje nad 30 tisoč prebivalcev. Nevihta je izbruhnila okrog 19. in je vihar dosegel izredno hitrost. V Lorraine je bilo v gledališču okrog 500 gledalcev; gledališče se je zrušilo ter pokopalo pod seboj nad 300 oseb, zlasti otrok in žensk. Dosedaj so izvele izpod ruševin okrog 160 mrtvih. Neka ladja, polna popotnikov, se je na jezeru potopila. Železniške brzojavnice in telefonske zveze so popolnoma pretrgane. Parnik «Chippewa» na katerem je bilo okrog 200 izletnikov je izginil. Po dosedanjih vestih bi bilo v Lorrainu okrog 500 mrtvih, število ranjenecv znaša pa nad 3000. Vlada države Ohio je proglasila obsedno stanje, da prepreči plenjenje. Materialna škoda se ceni že doslej na 65 milijonov dolarjev (okoli 6 milijard Din).

Begunci pripovedujejo, kako so videli rušenje zidov, padanje streh, kako je vihar podiral mogočna drevesa kot bi jih kosil. Po ulicah blodijo ženske in otroci kakor brezumni, iščejo svoje družinske pripadnike. V neki kinematografski dvorani je podsutih okrog 80 gledalcev. Veter je razdeljal vse mesto, prevrnil tramvaj, divgal avtomobile v zrak in jih premetaval. Washingtonska vlada je ukrenila vse potrebno za prvo pomoč porušenemu mestu.

Volilna borba v Ameriki

New York, 30. junija. j. Pri današnjem prvem glasovanju konven. demokratske stranke je dobil Mac Adoo 431 glasov, Smiths 241 in Cox 59 glasov. Ostali glasovi so bili razcepljeni. Ker noben izmed kandidatov ni dobil toliko glasov, kolikor je potrebnih za nominiranje kandidata, se bo morala volitev ponoviti.

OLIMPIJADA.

Pariz, 30. junija. j. Danes so se vršile končne tekme v olimpijskem florenem sabljanju. Zmagala je Francija, drugo mesto je zasedla Belgija, tretje pa Madžarska.

ODGODITEV JUGOSLOVANSKO-AVSTRIJSKE KONFERENCE.

Beograd, 30. junija. p. Te dni bi se imela vršiti konferenca naših in avstrijskih delegatov, ki naj bi rešila nekatera strokovna vprašanja, ki se tičejo opcije naših in avstrijskih državljanov. Avstrijska vlada je zaprosila, da se konferenca odloži do septembra, ker je glavni avstrijski delegat obolen.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z ITALIJO.

Beograd, 30. junija. p. Danes je bila seja naših in italijanskih delegatov, ki so nadaljevali razpravo o carinskem delu trgovin v pogajanju.

Rekonstrukcija Mussolinijeve vlade

V DOSLEJ SAMOFAŠISTOVSKI KABINET SO VSTOPILI LIBERALCI IN KLERIKALCI. — KRALJ O MATTEOTTIJEVEM UMORU. — IZROČITEV ADRES ZBORNICE IN SENATA.

Rim, 30. junija. a. Kralj je sprejel demisijsko ministrov Gentileja, Carnazza in Corbina. Po predlogu ministrskega predsednika so bili imenovani sledeči novi ministri: za kolonije liberalni poslanec knez Lanza di Scalea, za nauk liberalni senator dr. Alessandro Gazati, za javna dela liberalni poslanec Gino Sarrocchi, za narodno gospodarstvo nacionalni katolik senator inž. Cesare Nava. Novi ministri bodo jutri ob 9. dopoldne prisegli. Od dosedanjih ministrov so ostali na vladi: Federzoni za notranje zadeve, De Stefani za finance, Ugivlio za pravosodje, Di Giorgio za vojno in Thaon di Revel za mornarico. Razen zadnjih dveh so vsi stari ministri fašisti. S tem je Mussolini izvedel prvi del napovedane rekonstrukcije vlade. V kratkem bo najbrž imenovan še minister za promet in za finance ter se bo selanje finančno ministrstvo zopet razdelilo na finančno in zakladno ministrstvo. Stefani bo obdržal zakladno ministrstvo. — Tekom

notranjega dneva se bodo določili kandidati za državna podtajništva, ki so, kakor znano, tudi vsi stavili svoja mesta na razpolago.

Rim, 30. junija. a. Danes ob 10'30 se je na slovesen način izvršila izročitev adres obeh zbornic kralju. Adresi sta oddali posebnj komisiji senata in zbornice, katerima sta načelovala predsednika Tittoni in Rocco. Kralj je odgovoril s kratkim govorom, v katerem je izrekel tudi ostro obsodbo zločina na poslancu Matteottiju. Splošno se je opazalo, da je kralj posebno povdaril svoj gnus radi Matteottijevega umora.

Opazilo se je tudi, da je podpredsednik zbornice, klerikalni poslanec Rossino, ki pripada opoziciji, manjkal v deputaciji. Rossino je hotel odložiti svoje mesto, vendar pa ga je pregovoril predsednik zbornice. Kralj v svoji konstitucijski rezerviranosti ni zavzel nikakoli politično stališče glede odnosa med vlado in opozicijo.

Nemčija sprejema vojaško kontrolo

NEMŠKI ODGOVOR NA NOTO MACDONALDA IN HERRIOTA. — POSLANIK HOESCH PRI HERRIOTU.

Berlin, 30. junija. s. Nemški poslanik v Parizu je dobil nalog, naj danes izroči predsedniku poslaniške konference odgovor nemške vlade na Macdonaldovo in Herriotovo noto glede vojaške kontrole. Po natančni obrazložitvi razpoloženja v Nemčiji odgovor ostro zavrača trditve, da bi mogla Nemčija izzvati v Evropi oborožene konflikte. Izrečno ugotavlja, da Nemčija vztraja na pravnem stališču, ki ga je obrazložila v svojih prejšnjih notah, izjavlja pa, da je nemška vlada pripravljena pripustiti generalno inspekcijo.

Pariz, 30. junija. s. V zvezi z izročitvijo nemškega odgovora je imel nemški poslanik von Hoesch danes popoldne daljši razgovor s Herriotom, pri katerem je izrazil željo nemške vlade in nemškega

naroda, da bi se v največji meri pomiloštili vsi oni, ki so bili radi udeležbe pri pasivnem odporu v Poruhruju obsojeni.

Pariz, 30. junija. j. Končno veljavna sodba pariških krogov o odgovoru Nemčije do zvečer še ni znana. Nota se bo natančno proučila po vojaški komisiji poslaniške konference.

LONDONSKA KONFERENCA.

London, 30. junija. s. Italija, Anglija, Francija in Zedinjene države so sprejele povabilo, da se udeležijo londonske konference dne 16. julija.

London, 30. junija. j. Po mnenju angleških krogov bo londonska konferenca trajala več tednov. Dominioni ne bodo posebej zastopani, temveč bodo njihovi ministriški predsedniki vedno dobili tekoča poročila o poteku konference.

Borza

30. junija.

Dinar se popravlja.

ZAGREB. V efektnih tendenca neizpremenjena. Pri bančnih papirjih je bilo največ zanimanja za Hipo, v kateri je bilo dosti prometa. V drugih bančnih papirjih je bil promet slab. Tečaji so ostali v glavnem nespremenjeni. Promet v industrijskih papirjih je bil živahnejši. — Devizno tržišče. Dinar je bil danes na vseh zunanjih trgih čvrst, posebno v Trstu in na Dunaju. V finančnih krogih so mišljenja, da je sedaj padanje dinarja popolnoma zaustavljena in da se bo dinar znova popravil. Posledice čvrstosti na zunanjih trgih so se pokazale tudi na tunkajšem trgu. Tendence je bila v devizah precej slaba. Tečaji so slabeli ves čas borznega sestanka. Blaga je bilo dosti. Tudi Narodna banka je intervenirala v manjših količinah, največ v devizah na London in Svico. Promet je bil majhen. Največ se je trgovalo v devizah na Italijo, London in Svico. Notirane so devize: Amsterdam 3260—3290, Dunaj 0.1218—0.1238, Budimpešta 0—11, Italija izplačilo 373.6—376.6, ček 373.5—376.5, London izplačilo 375.2—378.2, ček 374.75—377.75, Newyork ček 86.36—87.36, Pariz 457.5—462.5, Praga 255.5—258.5, Svica 1542.4—1552.4, ček 1540.2—1550.2; valute: dolar 85.375—86.375, aK 0.1225—0.1245, fr. frank 9—455; efekti: bančni papirji: Trgo 33—35, Eskomptna 124.5—125.5, Hipo 61.5—62.5, Jugo 116—117, Praštrediona 915—920, Etno 131—133, Slavenska 110—113, Srpska 138—141; industrijski papirji: Eksploatacija 120—125, Narodna žuma 82.5—87.5, Gutmann 835—840, Slavonija 93—98, Strojne 150—0, Trbovlje 550—560, Union 650—670, Vevče 0—110; državni papirji: 70dnt. posojilo 65.5—66, Agrarne 20—21, Vojna škoda 124—125.

CURIH: Beograd 6.45, Pariz 29.77, Milan 24.30, Praga 16.00, Budimpešta 0.0070, Sofija 4.07, Dunaj 0.00793.

TRST: Beograd 26.65—26.95, Dunaj 0.032—0.033, Praga 68.20—68.70, Newyork 23.05—23.20, dinar 26.70 do 27, 20 zlatih frankov 88—88.50.

DUNAJ: Beograd 808 — 812, Milan 304 — 306, Praga 2097 — 2107, lire 3065 — 3085, dinarji 807 — 813.

PRAGA: Beograd 38.75, Rim 147.375, Newyork 34.

BERLIN: Beograd 4.815, Milan 18.10, Praga 12.35, Newyork 4.19.

LONDON: Beograd 370, Milan 100.20, Dunaj 307.000, Praga 147.25.

Velik poraz klerikalcev pri novih občinskih volitvah

SLS samo v litijem okraju še obdržala pozicije. — V Belokrajini klerikalci dosedaj osvojili samo šele eno občino. — Radičevske liste v Belokrajini tudi ostale v manjšini. — V novomeškem okraju SLS izgubila od 10 občin 4. — Klerikalni glasovi padli skoraj za polovico. — Napredni glasovi narasli za 100 odst. — V radovljiskem okraju imajo klerikalci le še par občin trdno v rokah. Tudi rojstna občina škofa Jegliča ima napredno večino. — Tudi v kamniškem okraju so se nadaljevale obč. volitve za klerikalce neugodno.

V nedeljo so se občinske volitve nadaljevale v kamniškem in kranjskem okraju, začele pa v belokranjskem, novomeškem, litijem in radovljiskem okraju. Razven v litijsko - višnjegorskem okraju, kjer organizacija JDS to pot še ni stopila v sistematično akcijo in kjer je SLS po večini obdržala stare pozicije, so klerikalci po vseh ostalih okrajih silno nazadovali. V Beli krajini in v radovljiskem okraju je njih poraz naravnost katastrofalen. Tudi v novomeškem okraju ter v občinah kamniškega okraja, ki so volile v nedeljo, je njihov padec tako viden, da si «Slovenec» prav zastoj prizadeva, da bi porazne številke prekril s svojim posebnim izdanjem ter z velikimi črkami o veličanstvi «zmagi SLS». Cela ljubljanska oblast je bila dosedaj ena sama klerikalna trdnjava, sedaj se pa ta kula ruši na vseh koncih in krajih. Celo v najbolj zaslepljenih klerikalnih občinah se je začel naskok in če ni bilo kje naprednjakov, da bi te nalogo prevzeli, vršili so jo klerikalci sami, ker jim ni uspelo povsod postaviti samo enotne liste SLS. Prav veliko občin pa je, kjer si SLS ni več upala pokazati svoje firme in celo take občine so že na Kranjskem, da SLS s svojimi kandidaturami sploh nastopila ni. O občinskih volitvah izpregovorimo danes tudi na uvodnem mestu.

LITIJSKI OKRAJ.

Kresnice: SLS 113 glasov (8 odb.), JDS 26 glasov (1). Pri skupščinskih volitvah je JDS dobila 13 glasov.

Litija. Dve listi SLS 247 (13), JDS 57 (3), soc. 34 (1). Pri skupščinskih volitvah je JDS dobila 38 glasov.

Šmartno. Dve listi SLS 297 (20), delavska lista (mešana) 50 glasov (3), JDS 23 glasov (2).

Vače: SLS 43 (3), SKS 29 (2), JDS 50 (3), malkontenti 21 (1). Pri skupščinskih volitvah je JDS dobila le 14 glasov, a so v Vačah glasovali tudi Kandrše. SLS je na tem volišču dobila 171 glasov.

St. Lambert. Kompromisna lista SLS in SKS.

Vel vas. SLS 92 (?), SKS 24 (2).

Bukovica. SLS 43 (5), NRS 16 (2).

Dedendol. Kompromisna lista, par klerikalcev, SKS in JDS 70 glasov (7), občinska SLS 8 glasov (brez odbornikov).

Vel. Gaber. Dve listi SLS 80 glasov (6), kompromisna lista SLS in SKS 36 (3 odbor.).

Gorenja vas. SLS 13 (2), SKS 35 glasov (5).

Krka. Vložena samo lista SKS.

Muljava. Vložena samo lista SKS.

Ratjova vas. SLS 20 glasov (2), SKS 16 (2), JDS 23 glasov (3).

St. Vid. Dve listi SLS 236 (15), JDS 30 glasov (2). Pri zadnjih občinskih volitvah JDS sploh ni nastopila.

Višnja gora. JDS 28 glasov (2), SLS 43 glasov (4), NRS 9 glasov (1). Vseh volilcev je bilo 92, volilo jih je pa 80.

Zupan je bil še dosedaj klerikalec. Iz vsega tega je razvidno, kak humberg uganja včerajšnji «Slovenec» s svojim poročilom o «trdnjavi demokratstva» v Viš. gori. Res je le, da bi naprednjaki lahko podrli klerikalce, ako bi se med seboj ne prepirali.

V hribovskih občinah litijskega okraja so bile vložene, ali izvoljene le klerikalne liste.

KAMNIŠKI OKRAJ.

MOSTE: Gospodarska delavska lista (JDS in SKS) 54 glasov, 4 odborniki; SLS 46 glasov, 3 odborniki. Od 7 odbornikov imajo klerikalci le 3.

VIR: Mala kmečka stranka 47 glasov, 3 odborniki; Domača gosp. lista 42 glasov, 3 odborniki; Nepolitična obrtniška in delavska stranka 33 glasov, 3 odborniki. Klerikalci v tem kraju sploh niso upali postaviti liste pod svojim imenom.

TRZIN: Združena lista za obč. gospodarstvo 84 glasov, 7 odbornikov; SLS 18 glasov, 1 odbornika; SKS 15 glasov, 1 odbornika. V tej povsem klerikalni občini je klerikalna stranka na svoji listi odnesla od 117 glasov celih 18 in s tem od 9 odbornikov — enega.

KRAŠNJA: JDS je dobila 58 glasov in 3 odbornike; SLS 86 glasov in 6 odbornikov.

PREVOJE: Gospodarska stranka 45 glasov, 4 odbornike; SLS 29 glasov, 3 odbornike; Kmetško delavska obrt. zveza 19 glasov, 2 odbornika; od teh dveh odbornikov je eden pristal SKS, tako, da imajo naprednjaki 5 odbornikov, klerikalci pa 4.

KRTINA: Gospodarska stranka 58 glasov, 4 odbornike; Kmečka zveza, ki se je srainovala svoje firme SLS 41 glasov, 3 odbornike.

VOLČJI POTOK: Gospodarska stranka 19 glasov, 4 odbornike; SLS 17 glasov, 3 odbornike. Od 7 odbornikov je dobila SLS le 3.

SMARCA: Napredna obrtna lista 20 glasov; Napredna gospodarska lista 29 glasov; Delavska lista, ki je vezana z gornjima dvema 33 glasov; vse tri so dobile 16 odbornikov, dočim je SLS dobila od 109 oddanih glasov le 27 in s tem od 9 odbornikov le 2.

ZLATO POLJE: Dočim je imela SLS v letu 1921. vse odbornike, jih je dobila pri nedeljskih volitvah od sedmih le še 4 (štiri). Naprednjaki so dobili 3 odbornike. Razmerje glasov SLS 45, gospodarske stranke 35.

HOMEČ: SLS 64 glasov, 5 odbornikov; Gospodarska delavska skupina 28 glasov, 2 odbornika. Tudi ta klerikalna občina je omajana in pridobivajo naprednjaki na tleh.

GOJZD: Vložene so bile 3 SLS liste, od kojih je bila SLS št. 1 sestavljena iz skoro samih naprednjakov. Nosllec je znan nacionalen delavec g. Senozetnik, ki je pritegnil 69 glasov. Dočim so liste SLS št. 2 in št. 3 na kojih so kandidirali obojevalci klerikalnih tigrov, do bile skupno 32 glasov.

IHAN: SLS 142 glasov, 7 odbornikov; Gospodarska kmečka delavska zveza (JDS in SKS) 23 glasov in Slov. ljudska napredna stranka 21 glasov, 2 odbornika. Da so utolažili v tej občini klerikalci svoje volilce so postavili kar tri liste.

KRANJSKI OKRAJ.

Predoslje: SLS 275 glasov, napredna lista 95 glasov.

Stražišče: JDS 95, delavska lista (JDS) 51, Kmečka delavska zveza 88, Delavska zveza Bitnje 85.

Smlednik: SLS 148 (11), SKS 96 (6).

RADOVLJSKI OKRAJ.

BEGUNJE PRI LESCAH: JDS 68 glasov in 5 odbornikov; SLS 69 glasov in 3 odbornike; Napredno gospod. stranka 21 glasov in 1 odbornika. Občina je bila do sled »klerikalnih rokah, zupan je bil pristal SLS. Sedaj so klerikalci dobili od 148 glasov le 59 in od 9 le 3 odbornike. Begunje pri Lescah so rojstni kraj škofa dr. Jegliča.

LESCE: JDS 62 glasov in 3 odbornike; SLS 58 glasov in 2 odbornika; Delavska stranka (socialisti) 21 glasov in 1 odbornika. Od zadnjih volitev so klerikalci nazadovali za 90 glasov, dočim so demokrati napredovali za 57 glasov.

RADOVLJICA: SLS 92 glasov in 5 odbornikov; Mešana gospod. lista (JDS) 29 glasov in 2 odbornika; Uradniška lista JDS 40 glasov in 2 odbornika. Ker se je SKS vzdržala volitev, je za enkrat občina ostala še v klerikalnih rokah.

ZG. GORJE: SLS 244 glasov in 14 odbornikov; Združena delavska stranka (socialisti) 145 glasov in 8 odbornikov; Gospodarska delavska stranka (JDS in SKS) 52 glasov in 3 odbornike. Klerikalci so nazadovali za 178 glasov od zadnjih volitev. Naprednjaki pa so napredovali za 26 glasov. Socialisti so napredovali za 31 glasov.

LJUBNO: SLS 28 glasov in 2 odbornika; Neodvisna kmečka stranka (vendar od Cvenklov odvsnja) 24 glasov in 2 odbornika; Obrtna kmečka skupina (JDS) 39 glasov in 3 odbornike. Do sedaj so imeli klerikalci 11 odbornikov — demokrati 3 odbornike, sedaj imajo klerikalci le še 4 odbornike.

BOHINJSKA BISTRICA: SLS 132 glasov in 8 odbornikov; JDS 74 glasov in 5 odbornikov; SKS 70 glasov in 4 odbornike; Komunisti 71 glasov in 5 odbornikov; Silvestrova grupa 51 glasov in 3 odbornike. Od 25 odbornikov so dobili klerikalci samo 8 odbornikov. Nazadovali so od zadnjih volitev za 61 glasov.

BOH. SREDNJA VAS: Gospodarska lista (JDS in SKS) 125 glasov in 7 odbornikov; Gospodarska lista Koprivnik JDS in SKS 34 glasov in 2 odbornika; Kmetško delavska lista SLS 214 glasov in 13 odbornikov, SLS Koprivnik 41 glasov in 3 odbornike. Klerikalci so nazadovali od zadnjih volitev za 128 glasov.

OVSIŠE: SLS 106 glasov in 10 odbornikov; JDS in SKS 82 glasov in 7 odbor. Na prednjaki so napredovali od zadnjih volitev za enega odbornika.

Kranjska gora. JDS 46 (3), kmečki posest. SKS in SLS 163 (5 SKS, 6 SLS), NRS 33 (2), soc. 24 (1).

Dovje. SLS 65 (5). Dve napredni kompromisni listi I. (kmečko obrt. delavska zveza) 110 (8), II. gospodar. 49 (4).

Rateče. Kompromisna lista. 6 napred. 3 klerikal.

Lancovo. Napred. gosp. lista 68 (7) (od teh JDS 5, SKS 2), klerik. 29 (2).

Leše pri Radovljici. Kompromisna 7 mandatov.

Ribno. Kompromisna lista. 11 napred., 6 klerik.

NOVOMEŠKI OKRAJ.

PRECNA: Napredna gospod. stranka 208 glasov (16 odbornikov); SLS 133 glasov (9 odbornikov); od 25 odbornikov so klub kolosalnemu naporu klerikalci dobili le 9.

VELIKA LOKA: SKS 228 glasov (18 odbornikov); SLS 23 glasov (7 odbornikov). Klerikalci so sedaj dobili od 321 oddanih glasov le 93 glasov in od 25 le 7 odbornikov.

BELA CERKEV: Napredna gospod. stranka (JDS) 76 glasov in 11 odbornikov; SLS in SKS, združeni pod firmo «Lista sporazuma», 45 glasov in s tem 6 odbornikov. Čudimo se, kako sta se mogli znajti v bratskem objemu SLS in SKS. Skupno njuno sovraštvo proti JDS jima ni prineslo zmage.

MIRNA PEC: SLS 12 odbornikov, SKS 8 odbornikov, Delavska napredna stranka 5 odbornikov. Klerikalci imajo 12 odbornikov — naprednjaki pa 13.

ST. PETER: SLS 179 glasov in 14 odbornikov, Napredna gospod. stranka 133 in 11 odbornikov. V tej čisto klerikalni občini, v koji so klerikalci dobili pri zadnjih državnozbornih volitvah 313 glasov in pri zadnjih občinskih volitvah 239 glasov, so s krepkim zamahom naprednjaki od zadnjih pridobili 4 odbornike, dočim so klerikalci nazadovali za celih 134 glasov in izgubili 3 odbornike.

DVOR: SLS 100 glasov in 9 odbornikov, Napredna stranka delavcev, kmetov in obrtnikov 86 glasov in 8 odbornikov. Tudi tu je klerikalna stranka od zadnjih občinskih volitev nazadovala za 22 glasov.

ZUZEMBERK: 3 SLS-liste skupno 20 odbornikov; Gospodarska skupina napred. volilcev 5 odbornikov. Tukaj moramo pripomniti, da je g. dekan Gnidovec v nedeljo jutraj pri pridigi kot duhovnik s prižnice razglasil, da je lista katoliških volilcev (SLS) na prvem mestu na obeh voliščih. Vsi volilci, ki bi se zdržali volitev, bi pomagali nasprotnikom.

MIRNA: SLS 150 glasov in 13 odbornikov; JDS 68 glasov in 6 odbornikov; SKS 65 glasov in 6 odbornikov. Od 25 odbornikov imajo tedaj naprednjaki 12 odbornikov, klerikalci so nazadovali za 42 glasov, dočim so naprednjaki napredovali za 43 glasov.

TREBNJE: SLS 271 glasov in 20 odbornikov. Med glasovalci za SLS je mnogo samostojnih kmetov, ki so raje oddali svoje glasove klerikalcem, kakor da bi se borili za napredno stvar. JDS je dobila 71 glasov (5 odborn.).

TOPLICE: SLS 172 glasov in 17 odbornikov; Napredna gospod. stranka 82 glasov in 8 odbornikov.

GORENJE POLJE: Bila vložena samo napredna gospodarska lista, ker klerikalci svojo listo niso mogli vložiti.

OREHOVICA: Vložena kompromisna lista, koje večina je napredna.

SMUKA: Samo kompromisna lista — večina istotako napredna.

Samo klerikalne liste so bile vložene v: Ambrusu, Brusnicah, Dobričah in Seli pri Šumperku.

ČRNOMELJSKI OKRAJ.

ADLEŠIČ: Gospodarska stranka (JDS in radikalni) 62 glasov 5 odbornikov; Radikalni (Bojanci) 27 glasov 2 odbornika; SLS 33 glasov, 2 odbornika. Klerikalci so imeli pri obč. volitvah leta 1921. 4 odbornike izmed desetih (10), sedaj imajo izmed 9 le 2.

PUTORAJ: SLS 16 glasov, 2 odbornika; SKS 10 glasov, 2 odbornika; Kranjska kmečka Radičeva stranka 17 glasov, 3 odbornike. Od 7 odbornikov imajo klerikalci le 2.

RADENCI: SKS 40 glasov, 4 odbornike; SLS 24 glasov, 3 odbornike. Od 7 odbornikov imajo klerikalci le 3.

SINJI VRH: Napredna gosp. stranka 58 glasov, 5 odbornikov; Slovenska republikanska kmečka Radičeva stranka 52 glasov, 4 odbor. Klerikalci so v tem kraju volili republikance.

TANCA GORA: Napr. kmečka stranka 31 glasov, 5 odbornikov; Neodvisna kmečka zveza 29 glasov, 4 odborniki; kmečka zveza 29 glasov, 4 odborniki. Prva lista je sestavljena iz kandidatov SKS in socialistov, druga je SLS lista, ki tudi ni šla v boj pod svojim imenom.

TALCI VRH: SLS 74 glasov, 7 odbornikov; Stara kmečka zveza 18 glasov, 2 odbornika. Klerikalci si niso niti v skoz in skoz klerikalni občini upali postaviti samo klerikalne liste, temveč so se poslužili naziva: Stara kmečka stranka.

Volitev župana v občini Celje okolica

Klerikalno narodno izdajstvo — očiščjen pakt z nemškutarji pri volitvi župana in občinskih svetovalcev.

Celje, 29. junija 1924.

Kakor znano, je bilo izvoljenih pri občinskih volitvah v občini Celje okolica v občinski zastop 12 odbornikov SLS, 9 naprednjakov, 6 korenovih in 2 Bernotova socialisti ter 4 nemškutarji. Že dalje časa se je šušljalo po celjskih ulicah, da obstoja oficijeln pakt med klerikalci in nemškutarji za volitev obč. starešinstva. Kakor trdovratno se je ta vest širila, tako malo je bila že iz taktične in politične resone verjetna, da bi klerikalni celjski veljaki padli moralno tako nizko in da bi pogazili vso našo narodno in borbeno preteklost. Slučaj teh volitev pa je zopet pokazal, da služi klerikalcem narodnost samo še njihovi malhi in kadar je treba med neukim ljudstvom v kalnem ribariti. Oficijelno vodstvo celjske SLS ni niti trenutno zarudelo od sramu, ko se je vsedlo skupaj k eni mizi z narodno izdajco Petschuchom, onim voditeljem nemškutarske poulične druhalice, ki je l. 1912 napadla narodno Slovence s kamni in gnilih jajci, kd so hoteli na svoji rodni zemlji prirediti skromno narodno slavlje. S studom se mora obrniti

vsak narodni Slovenec od stranke — kajti cela stranka je odgovorna za brezdomovinsko početje svojih celjskih pristavev, ki danes psuje narodno napredne volilce celjske okolice z razbojniki, istočasno pa objema staro skrahirano nemškutarsko devico, samo da bi zopet enkrat udarila napredno javnost. Po volitvi župana v občini Celje okolica je popolnoma jasno, da so se klerikalci zvezali z narodnimi elijati že med volilno agitacijo, ker niso našli zanje v svojem časopisu niti najmanjše graje, dočim so obkladal napredne občinske kandidate na raznih volilnih sestankih in v svojih listih z najgršimi psovskami. Kdo še more pogledati in obraz onim, kateri se tako podlo igrajo z našimi narodnimi svetinjami, ne da bi stiskal od gnjeva pesti. Tem ljudem je ljubši nemškutar Petschuch, kakor vzor narodnjaka Vinko Kukovec. Narodno napredni občinski odborniki niso paktirali z nobeno stranko in se tudi niso putili za županski stolec; podpirali bi bili s stvarnim gospodarskim delom vsako starešinstvo, ki je po svojih preteklosti neomadeževano. Nikdar pa ne bodo sodelovali tam, kjer bodo ljubimkalki klerikalci z največjimi propagandami iz naše suženjske dobe. Je gotovo dovolj povedano, ako še poročamo, da so celo socialisti kot narodno indifrentna stranka odklonili vsako paktiranje z nemškutarji.

Zanimiv je bil potek volitev. Sejo je otvoril najstarejši odbornik g. Šribar, pristal gospodarske stranke. Pri prvi in drugi volitvi je glasovala vsaka stranka za svojega kandidata. Dobili so Ivan Glinšek (SLS) 12, Vinko Kukovec (Gosp. stranka) 9, Valentin Hrastnik (Korenovec) 6, Ivan Vrečer (Bernotovec) 2 in Jakob Brumen (nemškutar) 4 glasove. Pri ožji volitvi so glasovali nemškutarji s klerikalci ter je bil izvoljen za župana Glinšek s 16 proti 17 glasovnicam, ki so bile oddane prazne. Pri volitvi 6 svetovalcev so postavili klerikalci in Nemci kar skupno listo, na kateri so bili: Strenčan Jurij (SLS in bivši nemškutar), Koren Blaž (SLS, Westenov delavec), Mihelič Alojz (SLS) in Petschuch Franc (nemškutar). Dve svetovalski mesti so ponujali drugim strankam, katere so pa to drznost klerikalcev, kot večina v obč. odboru odločno odklonile. Klerikalna nemškutarska zveza je dosegla pri prvi in drugi volitvi za svoje 4 kandidate po 16 glasov.

Razburjenje med ostalimi odborniki nad takim narodnim izdajstvom, se je pokazalo zlasti v tem, da je bilo oddanih pri drugi volitvi 17 praznih glasovnic. Ker pa 16 glasovnic ne zadostuje za absolutno večino in ker klerikalno nemškutarska zveza z praznimi glasovnicami ožje volitve ni znala izvršiti, je klerikalni obč. odbornik Strenčan v veliki zadregi vskliknil: «Kaj bo pa sedaj?». Večina mu je odgovorila, da so že toliko «kunštni», da si bodo znali pomagati, kar je izzvalo med množestvini avditorijem obilo smeha. Že danes je po zadnjih dogodkih v okolišnem obč. zastopstvu jasno, da ne more priti več do nobenega treznega gospodarskega dela, ako zanašajo klerikalci svoje fanatično politiko tudi v obč. zastope.

Pred desetimi leti

Atentat v Sarajevu je izzval naravno pravecni potres na vsem svetu. Jasno je bilo, da pomenja početek dogodkov, katerih razvoj se sicer še ni dal predvideti, o katerih odločilni važnosti za vso bodočnost zlasti jugoslovenskega plemena pa si ni bil nihče na nejasnem.

V Avstriji sami je smrt Franca Ferdinanda avtomatično ustvarila dve fronti: avstrofilske, ki je obsegala vse Nemce, pri nemških narodih pa vse klerikalne in pri nas na jugu poleg SLS še posebej frankovske Hrvatje. Druga fronta je bila slovanska protiaustrijsko orijentirana. Na zunaj se prve dni to ni poznalo — vse časopise je bilo polno lojalnosti napram «presvetli habsburški dinastiji» in polno obsodbe nad umorom. Toda nikdo se ni dal preslepiti — niti naivna avstrijska cenzura, ki je že prve dni pričela prav pridno vršiti svoj posel.

Kmalu je prišlo nasprotstvo tudi na zunj do izraza: avstrofilska struja pričena napovedovati in zahtevati vojno, obračun s Srbi in prehaja od besed k patrijotičnim dejanjem, protiaustrijske nacionalne novine svarijo pred vojno, obsojajo hujkanje, polagoma uveljavljajo, včasih pol zelo patrijotičnimi frazami, defetizem.

Že v prvih dneh po atentatu stopajo slovenski klerikalci v prvo vrsto vojnih hujšakov.

S sadistično strastjo pridiguje «Slovenec» maščevanje in v svoji moralni pokvarjenosti si zasnuje SLS načrt, kako pripomoči, da bi prišlo do vojne in kako doseči, da se zaeno s Srbi spravijo v sveta tudi njeni domači neprijatelji, napredni in nacionalno misleči ljudje. S teh dveh vidikov se vodi vsa taktika klerikalne stranke, ki

se predstavlja svetu kot edina pooblašena zastopnica slovenskega in deloma tudi hrvatskega naroda in katere odločna zahteva, da je treba «s Srbi krvavo obračunati», je v mnogem oziru delovala na končne odločitve dunajske politike. Tako postaja SLS sokriva vojne in je njena odgovornost za tisoče in tisoče slovenskih žrtvev pred zgodovino za vedno ugotovljena. Ime klerikalne stranke je oblitno krvjo.

Dne 29. junija se je panika, ki je Vidovdan obvezla vso avstrijsko javnost pomirila. Zato pa pričena doba divje je proti Srbiji in Srbom. Na Dunaju dijo zbor divjaških kričavcev klerikalni židovski listi. Nje prekašajo le ne hrvaški, slovenski in pa madžarski sopisi. Na jugu monarhije prehajajo klerikalci in frankovci od besed k dejanjem. V Sarajevu se 29. zberejo klerikalne organizacije pod črnožolto zastavo ter se podajo v katedralo k molitvam za pokojnega Frana Ferdinanda. Po poti se prične naval na Srbe. V hipu je celo mesto navzile obsedenemu stanju in tisočim vajakov in orožnikov v oblasti divjih razbijalcev in prične se vandalsko demolaranje srbskih hiš, srbskega imetja. Spočetka skuša policija intervenirati, toda «demonstranti», ki požigajo, razbijajo ropajo in krajejo, zapolejo cesarsko pesem in policija salutira... V drugih krajih Bosne se godi podobno. V Zagrebu je frankovska fakinaža nekaj ur gospodar situacije. Na Slovenskem pričnejo prve klerikalne denunciacije.

Povsodi na slovenskem jugu se polnijo ječe.

Medtem sta bili trupli ubitega nadvojvode in njegove žene ponoči od 28. na 29. junij balzamirani ter proti večeri prepeljani na vlak, ki je krenil v Metković, kjer je čakalo avstrijsko vojno brodovje, da krste prepele v Trst.

Cesar Franc Jožef, ki je bival v Ischlt je 29. zjutraj odpotoval na Dunaj. Razširila se je vest, da ga je od žalosti zadela kap. Še le mnogo pozneje se je izvedelo, da je bil stavec naravnost vesel ko je izvedel, da Franc Ferdinand ni več med živimi.

Na Dunaju se je takoj pričela velika intriga dvorskih krogov, da se trupla ubitih ne pokopljejo v kapucinski cerkvi temveč zunaj na gradu Artstetenu. Ta intriga je uspeła in tako so Franc Jožef in njegova kamarija zadostili svoji mržnji proti Franu Ferdinandu in njegovi ženi.

V Sarajevu sta sedela Princip in Carbinović v garnizijskem zaporu. Odklanjala sta sprva vsako izpoved in še le ko so ju pričeli mučiti, sta odgovarjala hladno, prevdarno, prevzemajoč vse krivdo na sebe.

Politične beležke

+ Saj smo rekli (za primer), da bo «Slovenec» tudi izid občinskih volitev v Škofji Loki proglasil za zmago. Nismo se zmotili. «Slovenec» promptno oznanja debelo «sijajna zmaga SLS v Škofji Loki», kjer so klerikalci dobili 209 glasov, demokrati 115. A lani? SLS 264, JDS 103. Škofja Loka je že petdeset let v klerikalnih rokah. Le dalje s takimi zmagami, pa bo kmalu drugače!

+ Svoje lastnega imena se sramujejo klerikalci. V nekaterih občinah so postavili kar po tri liste s samimi figovimi peresi. In mi smo objavili tudi dokument o nečuvnem klerikalnem sleparstvu z «republikanskimi» listami. Navzile temu pa je «Slovenec» tako drzen, da naprednjakom očita: se ne upajo priznati lastnega imena, — ker je šlo za skupne nastope JDS in SKS pod gospodarskimi imeni. «Slovenec» reče, da mu ne porečemo; dolgo se mu take hinavščine ne bodo več obnesle.

+ Nova kola, stara ruša. Gospodje okrog «Slovenca» se na naše poprijeme bijejo na prsi, da so med vojno takorekoč tudi bili protiaustrijski. Stem menijo namreč tiste čase, ko je «Slovenec» blaznel pod peresi habsburških petoliznikov, in se skušajo zavarovati pred eventualnim citiranjem takratnega «Slovenčevega» žvepla in groma. Toda zavijanje «Slovenčevih» gospodov je jalovo in za «Slovenčev» «doslednost» fatalno: «Slovenec» je v svojih metodah, v svoji gonji proti naprednjakom in hujkanju proti jugoslovenstvu ostal isti. Pri njem zmaguje tradicija jezuitizma, zlobe in anacionalstva. Če so se si gospodje, ki sedaj sedé okrog «Slovenca», morali ukioniti tako daleč, da jugoslovenske nacionaliste denuncirajo Lahom, naj obračunajo s svojo vestjo; za psovke na naslov našega nacionalizma so nam pa že daleč prenizki.

Zbirajte in darujte,
da zgradimo
Sokolski dom
na Taboru!

Pravo
Schichtovo milo z znamko „Jelen“
varuje Vaše drago perilo.

Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

Naši kraji in ljudje

Vidovdanska proslava

UČINKUJOČA MANIFESTACIJA ORJUNE V LJUBLJANI.

Ljubljana, 30. junija.

Vidovdan, praznik trpljenja in vstajenja srbskega naroda ni več samo srbski praznik. Z ujedinjenjem, ki je vzraslo iz gomil hekatomb kosovskih osvoboditeljev, je postal sedaj praznik vsega jugoslovenskega naroda, ki si more le v znamenju vidovdanskih idej ustvariti lepo in sigurno bodočnost. Letošnja proslava spominja na tragedijo nekdanjega tako močnega Dušanovega carstva pa je imela še posebno značenje. Mlada Jugoslavija se je namreč z globokim spoštovanjem spominjala onih vidovdanskih nacionalistov, ki so pred 10 leti s sarajevskim atentatom pospešili razvoj naše zgodovine in raztrgali raz zasluženi narod okove robstva! Deset, nedvomno najznamenitejših let v našem narodnem življenju je poteklo 28. junija, odkar so sarajevski osvoboditelji za zmago nacije prostovoljno položili svoja mlada življenja na žrtvenik domovine. Niso se sicer še pokazala v svoji popolni in pravi veličini, kajti osvoboditveno i ujedinjeno domovino pretresajo še težki notranji boji, toda armade vidovdanskih borcev, ki se ne boje ne zunanjih ne notranjih sovražnikov države, postajajo vedno gostejše in veličastne kosovske ideje prodirajo v vedno viharnejšo silo v narod. Tudi preko Slovenije že pljuskajo mogočni kosovski valovi, vabeče vse prijatelje troimenega naroda v varni vidovdanski nacionalni hram.

V znamenju pomlajenja in prerojenja je tudi slovenska metropola naše skupne domovine, bela Ljubljana, proslavila letošnji Vidovdan in spomin na desetletnico sarajevskega epohalnega dogodka. Ovitva z nacionalnimi in državnimi prapori, ki so vihrali raz sleherni hišo, je pokazala, da je ogromni večini zvesta pristašinja in pobornica vidovdanskih idej. Vse delo je počivalo, zato pa je bilo po ulicah tem živahnejše in pestrejšo življenje in iz tisočih in tisočih grl so odmevali navdušeni vzkliki ujedinjeni domovini, narodni dinastiji in nacionalističnemu gibanju. Noben incident ni motil slavnostnega razpoloženja velike večine prebivalstva, separatistične in komunistične trdnjave pa so se skrile pod varno zaščito toli osovraženi bajoneti. Na perversni izbruh organa klerikalne stranke, ki je v svoji onemoglosti jezi naš narodni pozdrav s sadistično naslado profaniral z najogabnejšo psovko, ki je neomejeno pomatistični je običnost reagiral s pomilovanjem in studom. Svečani daritev v stolnici in pravoslavni kapeli se je udeležilo veliko število vernikov, predstavniki državnih oblasti pod vodstvom velikega župana dr. Baltiča, oficirski zbor z divizionarjem generalom Stojadinovičem, celokupni diplomatski zbor, ljubljanski vladni komisar dr. Krejči in številni odposlanci raznih korporacij in društev.

Veličasten obhod Orjune.

Središče zanimanja je tvorila manifestacija jugoslovenskih nacionalistov s ponosom, polne ognja v duši in srcu ter z razvitimi bojnimi prapori so koralake nacionalistične garde po ljubljanskih ulicah, obšpane s cvetjem in spremljane vsepovsod od navdušenih simpatij. Iz vseh krajev Slovenije so prišli Orjunski v krogih in civilu z znakom v belo Ljubljano, da manifestirajo za državno in narodno edinstvo, da se okrepe za nove boje in nove zmage. Krasen je bil prizor, ko je mogočna nacionalistična armada s ponosno vibrirajočimi zastavami in godbo na čelu odkorakala iz telovadnice ljubljanskega Sokola na ljubljanske ulice. Mladina, ta najdražji zaklad in bodočnost naroda, je v jugoslovenskem taboru in nikjer drugje. In to je najboljše poročilo, da so in tudi ostanejo za-

man vsi napor notranjih in zunanjih sovragov tako težko priborjene naše svobode. Zareča ljubezen mladine do domovine je zanetila na mah v stoterih in še stoterih srcih prebivalstva vidovdanske iskre, ki so tako vzplamtele in se izžarele v ognjevitih simpatijah. Občinstvo je napravilo po vseh ulicah nacionalistom špalir in jih posipalo s cvetjem.

Razvite novega orjunaškega prapora.

Ob pol 11. dopoldne se je vršilo na šentjakobskem trgu razvite najnovejšega prapora Orjune za Sv. Jakob - Krakovo - Trnovo. Trg je bil nabito poln občinstva, ki je pozdravilo nacionaliste in jugoslovenske dobrovoljce z dolgotrajnim frenetičnim ploskanjem in vzklizanjem. Čete so napravile četverokot, na oveh nam lesenem odru pa so bili zbrani podpredsednik direktorija vseh Orjun, dramaturg Niko Bartulović iz Splita, oblatni predsednik inž. Kranjec, predsednik trnovske Orjune Karel Kalin in kumica prapora gospa Katinka Derendova. Z iskrenim pozdravom je otvoril slavnost predsednik krajevene organizacije Orjune za Sv. Jakob - Krakovo - Trnovo, Karel Kalin, nakar je inž. Kranjec v kratkem in ognjevitim nagovoru očrtal vzvišene naloge nacionalističnega gibanja, razvil novi bojni prapor, kumica ga. Derendova pa je izpregovorila pri razvituju pozdravne besede: «Viharaj, prapor, Orjuni v ponos, državi v čast, naciji v spaso!» Praporščak Vinko Zabukovec je poljubil prapor in se zaklel, da ga hoče hraniti in braniti do zadnjega dihlaja. Stari, v ognju krišeni prapori so se sklonili k novemu drugu v simboličen znak bratstva in zvestobe. Nato je podpredsednik direktorija Niko Bartulović v toplih besedah izrazil svoje občudovanje do nacionalne zavednosti ljubljanskega prebivalstva, pozivajoč vse nacionaliste, naj pone- so svoje zmagovite prapore čim prej široko prostrane Jugoslavije in naprej v neodrešene kraje. Ozračje šentjakobskega trga so pretresali neprestano viharji vzklizi pritrjevanja. Vihar navdušenja je izrazil tudi govor zagrebške Orjune Berislava Angjelino- viča, ki je izrazil željo, naj bi prapori slovenskih Orjun čim prej zavirali tudi med zidovjem belega Zagreba, ki bi se silno vroč boji, in pa govor starega komitaškega vojvode Atanazije Ristića, ki je pozivljal k intenzivnemu delu, dokler ne zasije solnce svobode tudi še našim neodrešenim bratom in dokler ne bodo stiri vsi notranji sovražniki države.

Revija akcijskih čet v Zvezdi.

Po končani slavnosti razvitega prapora so odšli nacionalisti v povorki na Kongresni trg, kjer se je vršilo defiliranje orjunaškega bataljona. Zvezda je bila polna občinstva, ki je strme obudovalo vzorno disciplino in organiziranost nacionalistov. Podpredsednik direktorija in oblatni predsednik sta obšla posamezne oddelke, pozdravljajo jih s klicem: «Pomozi Bog, junaki!», čete pa so viharno odgovarjale: «Bog ti pomogo!» Zatem je podpredsednik direktorija Bartulović pripel 20 četnikom za njihovo junaško držanje v Trbovljah in za služe za razmah nacionalističnega pokreta razna odlikovanja. Odlikovani so bili: Josip Kukec, Rakek, rdeči zmaj; Ljotze Lebar, Bled, zeleni zmaj; Herman Šolar, Ljubljana; Vlado Porekar, Šostanj; Miha Brilej, Trbovlje; Vlado Galzinja, Ljubljana; Ljotze Mlekuš, Ljubljana; N. Lešnjak, N. Arneš, Rakek; N. Kralj in Mirko Kogoj, Maribor, zlato odlikovanje; Vinko Petrič, Ljubljana; N. Pičulin, Ljubljana; Slavko Grubišić, Ljubljana; Avgust Korbar, Šiška; N. Kavčič, Maribor in Cvetko, Ši-

ška, srebrno odlikovanje; Radivoj Rehhar in Slavko Reja, Maribor, zeleni zmaj; Vlado Korbar, srebrno odlikovanje. Odlikovancem so čestitali predsednik ljubljanske sekcije Saveza jugoslovenskih dobrovoljcev, Fran Peric in sivolasi bojni tovariši Petra Mrkonjića, Aleksander Toman. Po smotri so odkorakale čete pred Narodni dom, kjer je bil razhod.

Sijajno slavlje je zaključila ljudska veselica v Tivoliju, ki je trajala v pravi bratski animiranosti pozno v noč. V nedeljo dopoldne so se Orjunski korporativno poklonili na pokopališču manom v Trbovljah umorjenih svojih treh tovarišev Žnidaršiča, Slajpaha in Boltavzarija.

Celje, 30. junija.

Največji narodni praznik Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je posvečen trajnemu spominu junakov, padlih za naše osvoboditve in ujedinjenje, se je obhajal letos tudi v Celju z vidnim razumevanjem in s krepkim poudarkom edinstvene dežavne misli. Že na predvečer so zaplapolale raz javnih in zasebnih poslopij narodne in državne zastave, na dan praznika pa so odsevale celjske ulice v žarkih svetlečih solca in v morju pestrih barv. Le malo hiš je bilo brez zastav. Ob devetih dopoldne se je vršila v farni cerkvi sv. Daniela, katoliška maša zadušnica, katere se je udeležilo vojaštvo, mestno zastopstvo z županom na čelu, zastopniki vseh uradov in oblasti ter mnogostevilo občinstvo iz vseh slojev. Ob 10. uri je bil v veliki dvorani Narodnega doma parastos, pri katerem je opravil cerkvene obrede pravoslavni svečenik g. Raf. Perič, slavnemu spominu vseh padlih vojakov pa je izpregovoril res prepričevalne in v srce segajoče besede celjski župan dr. J. Hrašovec. Posamezne šole so obhajale spomin Vidovdanskih junakov takisto z dobro uspešnimi prireditvami. Na državni realni gimnaziji je nastopil poleg slavnostnega govornika, gimnazijski pevski zbor, vršile so se deklaracije in telovadni nastopi, ravnatelj zavoda pa je s kratkim primernim nagovorom obdaril najboljše učence zavoda s knjigami. Vse delo po mestu je ves dan počivalo. Meščanstvo je uporabilo popoldanske ure za izlete v lepo celjsko okolico.

Maribor, 30. junija.

Vidovdanska proslava v Mariboru se ni izvršila baš sijajno, posebno ne s strani občinstva. Mesto je bilo sicer v zastavah in vršila se je maša, to pa je bilo tudi vse. V bodoče bo treba, da prevzame kakšna organizacija stvar v roke, da da iniciative. Najbolj bi bila za to pripravna Jugoslovenska Matica kot popolnoma nestransko organizacija. V Slovenski čitalnici je predaval brigadir g. Nikolić o pomenu osvobodilnih bojev kosovskih. Obisk je bil slab. V veliki dvorani Narodnega doma je bil začetni večer z vojaško godbo. V pravoslavni kapeli je imel dopoldne prota Trbojević parastos z lepim nagovorom.

Sloviti „Erika“ pisalni stroj

Zahvala

Na pragu 70-letnice me je iznenadila veličastna serenada, ki mi ne izginje iz spomina do groba. Z neznansko silo so privreli na dan iz mnogih src dokazi velike ljubezni, ki me je globoko ganila. Moja slabotna beseda ne more biti kot dolžni hvalečnosti. Osebito mi je dolžno, da izrečem najsrčnejšo zahvalo Družbi sv. Cirila in Metoda, njenemu vodstvu, vsem ljubljanskim in šišenski podružnici in družbeni pisarni. Najtoplejša zahvala gre načelnikom ženskih podružnic, gospem dr. Tavčarjevi, Segovi, Sičevi in Brezigarjevi, ki so mi čestitajo izročile v prid javnih družbenih blaginji 454 kamnov, kar je višek narodne požrtvovalnosti. Najsrčnejša hvala njim nabiralkam in nabiralcem ter vsem, ki so darovali v namen CMD. Prisrčno se zahvalim CM podružnici v št. Vidu pri Grobelnem, ki je proslavila jubilej z veselico dne 22. junija. Za krasno prirejeno podoknico sem iskreno hvalo dolžan pevskemu društvu Krakovo - Trnovo, Zvezi pevskih društev in godbi jugoslovenskih železničarjev.

Na jubileju so mi med drugim čestitali korporacije in društva: Ljubljanska oblast po g. velikem županu dr. V. Baltiču, univerza po rektorju dr. K. Križiču, ljubljansko mesto po g. vladnem komisarju dr. V. Krejčemu in g. ravnatelju dr. V. Zarniku, ljubljanska pravoslavna cerkvena občina, JDS, uprava Mestne hranilnice ljubljanske, predsedništvo Kraljske hranilnice, učiteljsko II. mestne deške šole, Slovenska Matica, Jugoslovenska Matica, Savez jugoslovenskih sokolskih društev, vsa ljubljanska sokolska društva, napredna gospodarska, prosvetna in politična društva iz vseh ljubljanskih okrajev, Splošno žensko društvo, pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani, Gospodarski Zvon, akademski društvi Jadran in Triglav, Orjuna in njena krakovsko - trnovska podružnica. Bodi jim zato najodstojnejša zahvala! S čestitkami in darovi so me obsuli poleg mnogih meščanov rojaki Sempeterčani in trnovski župljani. Zi- veli!

Ker mi ni moči nebroju voščil, pripešvih od blizu in daleč, brzojavno in pismeno, v vezani in nevezani besedi, odgovoriti posamezno, kličem: Najsrčnejša hvala vsem! Bog, narod, država! Zdravo!

V Koleciji, 28. junija 1924.

Ivan Vrbovnik.

Vzorna podporna organizacija

Dijaška kuhinja «Domovina» v Ljubljani je zaključila na predvečer Vidovega dne 15. leto svojega delovanja. Kot vsako leto, so tudi letos gospe priredile dijakom poslovlino večerjo. Zbrane dijakke je nagovoril akademik g. Anton Zmuc, ki jih je skozi tri leta nadziral. Predočil je gojencem ono dobo, v katerih je «Domovina» nastala, vzrok njene ustanovitve in uspeh njenega dela. Po septembrskih dogodkih leta 1908. so se zbrali slovenski idealni možje, peščica jih je bilo, in naslednje šolsko leto se je odprla dijaška kuhinja «Domovina». Mnogo je bilo dela in truda, a možje se niso ustrašili žrtve. Zaupali so bodočnosti. Prišla je vojna, najhujša preizkušnja «Domovine» in ona ni klonila. Vstrajala je. Kdo presteže vse dijakke-begunce katerim je nudila ona materinsko pomoč? Gmotno in moralno jih je podpirala. Cisto tiho, neopazeno je delila pomoč vsem, ki so se na njo obrnili in so bili nje tudi potrebi. Danes, ob petnajstletnici njene ustanovitve zre s ponosom na uspehe svojega dela. Ne more ji biti žal nobene žrtve, ki jo je prinesla za mladino naših jugoslovenskih domovini na oltar. Bivši njeni gojenci zavzemajo sama častna mesta v javnem kot v privatnem življenju. Naj jim sledijo tudi sedanjim in bodočim! Vsek njen nekdanji podpiralec s ponosom potrdi, da je bil «Domovine».

Da pa je mogla kuhinja tako plodno- nosno uspevati gmotno in moralno, so dijaki dolžni hvalečnost vsem, ki so ji nudili ves čas obstoja pomoč in ki nje

niso tudi v najhujših dneh zapustili. — G. Zmuc se je spominjal g. dr. Trillerja in Adolfa Ribnikarja, ki stojita ves čas njenega obstoja kot predsednik, odnošno podpredsednik na čelu odbora. Zahvalil se je v imenu dijakov vsem gospej z gospe Zerjavovo, Baltičevo in Knafličevo na čelu, ki so neutrudljivo dan na dan obiskovale naše dijakke in jih bodrile na resno delo, da bodo postali vredni svojih prednikov.

Da so dijaki obhajali tako lepo zaključek šolskega leta in s tem tudi 15. obletnico obstoja dijaške kuhinje, so z darovi pripomogle gospe: Baltičeva, Černe- tova, Fetičhova, Fleretova, Gregorinova, Gromova, Hedžetova, Hingova, Ivančičeva, Kisovčeva, Knafličeva, Kochova, Kramerjeva, Lampretova, Mašerova, Novakovičeva, Pucova, Reicherjeva, Trillerjeva, Tykačeva, Volavškova, Vrančičeva, Zerjavova in gđ. Dečica Gruntarjeva.

Zahvaljujemo se jim v nadi, da naših dijakov i v bodoče ne zapuste.

REMINGTON Mod. 12
brazilski pisalni stroj
FRANC BAR Cankarjevo nabr. 5. Tel. 467

Dopisi

SV. KRIZ PRI KOSTANJEVICI. Na napa- d v «Domoljubu» z dne 4. t. m. kratek odgovor: O našem občinskem gospodar- stvu razpravljati po časopisih, nima po- mena, ker sta čas in tisk draga. Jaz opra- vim take stvari raje ustno, ker dosejem s tem večje uspehe. Tekom treh let, od- kar je občina v klerikalnih rokah, je pri- šla na rob prepada. Doklade so vsako leto večje, in danes občani že komaj prena- šajo neznošna občinska bremena. Kje so uspehi vašega dela in kakšni so? Pre- navljanje šole v Bušehi vasi ste izvršili pod roko brez vsake konkurenčne raz- prave in brez javne razglasitve. Ali je to v korist občini? Samo pri tem delu bi lahko prihranili občini na 40.000 kron. Ze to je jaseen dokaz, da za občinsko go- spodarstvo nimate nobene sposobnosti. Zakaj ste se tožili z bivšim županom Stefačičem? Kdo je plačal tozadevne stro- ške? Vse to občani dobro vidijo in vam zato obračajo hrbet. Tekom treh let bi bili lahko prihranili občini lepe stotiso- čake. Strah vas je pred obračunom, zato blaitte vsakogar, kdor se vam upa po- vedati in obraz resnico. Grehe, ki ste jih zagrešili nad občino, so neodpušljivi. Na binkoštni ponedeljek se je kaplan v Bu- šehi vasi zjokal na prižnici nad napred- nimi Bušečevci-vasčani in dejal, da je Bu- šeča vas na slabem glasu. Umestneje pa bi bilo, ako bi se zjokal nad svojim to- varšem, ki je moral izgniti iz fare kot kafra. Z lepimi tiči imamo opravka. Vse to je še na slabšem glasu kot je Bušeča vas. Ako ima «Domoljub» še kaj proti meni, le na dan. Imam še mnogo dobre volje! — Josip Golobčič, Bušeča vas.

ROGAŠKA SLATINA. V soboto 21. t. m. je priredil operni tenorist in režiser iz Osjeka g. Dušan Mitrović, ki se muči na oddihu v Rogški Slatini, v koncertni dvorani Zdraviliškega doma dobro obiskano koncertno matinejo v prid nekemu bel- nemu tovarišu. Pel je dve srbski narodni in eno slovensko pesem in več arij iz raznih oper. S svojim zvočnim in prijet- nim glasovnim materialom je naravnost zadivil občinstvo. G. Mitrović razpolaga z obsežnim gibanjem glasom, ki je zmogel vseh dinamičnih stopenj od pp do ff. Po vsaki točki je žel živahen aplavz in je moral dodati še dvoje pesmi. Na klavirju ga je čuvstveno in precizno spremljal g. Rado Pečnik iz Celja. Zeleti je, da bi g. Mitrović nastopil tudi v drugih naših večjih krajih in pokazal svoje odlične pevske zmožnosti.

LJUTOMER. Dne 26. t. m. je bil iz- voljen za župana g. dr. Ivan Stojan, notar, in sicer s 16 glasovi od 17. Kot svetovalci so izvoljeni: gg. L. Babnik, Fric Zemljčič, Janko Djak in Ivan Skraj- nar. Novi župan je navdušen Sokol in zaveden demokrat. Velika večina občin- skih odbornikov je napredna. Brez boja je mupoljska metropola ostala trdno v naprednih rokah.

bor za postavljanje spomenika je med temi deli izbral načrt Rudolfa Valdeca, kateremu je poverjeno naročilo za izvrši- tev spomenika.

Izdaja narodnih pesmi. Ze lanske leto je prosvetno ministrstvo sklenilo, da priredi popularno izdajo narodnih pesmi in ostalih narodnih umotvorov. To delo je bilo poverjeno glavnemu od- boru pri odseku za narodno prosveto. Delo je v glavnem dovršeno. Prva knji- ga narodnih pesmi je že izšla in bo v kratkem razposlana raznim prosvetnim korporacijam.

Francoska lirčna sezija na Dunaju. Francosko ministrstvo lepih umetnosti iz- deluje načrt za gostovanje pariške opere na Dunaju kot pendant k gostovanju dunajske opere v Parizu. Predstave se bodo vršile v poslopju dunajske državne opere letos v jeseni. Turneje se bodo udeležili najboljši člani pariške velike in komične opere. Uprizorila se bodo na- slednja dela: «Ariadne et Barbo-Bleu» od Paula Dukasa, «Pelleas et Melisande» od Debussyja, «Pénélope» od Gabriela Fau- réja, «L'heure espagnole» od Mauricea Ravela, «Marouf» od Henryja Ribauda, «L'Étranger» od Vincenta d'Indyja, «Le Rêve» od Alfreda Bruneauja, «Quand la cloche sonnera» od Alfreda Bacheleta in «Le Roi d'Ys» od Edouarda Laloja.

Kulturni pregled

Mariborsko gledališče.

Torek, 1.: Zaprtó.
Sreda, 2.: «Mamzelle Nitouche». C.
Četrtek, 3.: «Mamzelle Nitouche». A.
Petek, 4.: «Mamzelle Nitouche». D.
Sobota, 5.: «Mamzelle Nitouche». B.
(Zadnja predstava v sezoni.)

„Glasbena čitalnica“ v Ljubljani

27. t. m. se je vršil v poslopju «Glas- bene Matice» redni občni zbor «Glasbene Čitalnice» ob sicer precej pihi udeležbi članstva. Občni zbor je otvoril predse- dnik dr. Ivan Karlin, nakar so posamezni funkcionarji podali svoja poročila. Pri- slučajnost je bil sprejet predlog, da se bodo v prihodnji seziji aranžirali kon- certi in slični prireditve v korist in- stituta, ki trpi vsled mnogih izdatkov. Dalje se je sklenilo, da se zapadla čla- narina, ki se vsled tehničnih ovir ni mo- gla pravočasno pobirati, črta; vendar pa se gg. člani naprošajo, da o priliki po- biranja letošnje članarine po svojih močeh prizadevajo za novost te eminentno kul-

turne institucije, ki se ima boriti s tež- kočami. Odbor je ostal isti, le mesto — vsled prezaposlenosti — odstopišega dr. Čerina je bil izvoljen za podpredsednika Lucijan Marija Škerjanc, tako da sestoji odbor iz sledečih članov: predsednik dr. Ivan Karlin, podpredsednik L. M. Šker- janc, tajnik Slavko Koželj, blagajnik Lu- ce Koritzky, arhivar Ivan Sabec, gospo- dar M. Senekovič, preglednika računov Saša Santel in F. M. Bravničar, namest- niki Neffat, Rupelj, Mikulčič, Švajgerjeva.

«Glasbena Čitalnica» deluje sedaj že tretje leto in nudi svojim članom ugod- nost, da se lahko informirajo o vsem glasbenem življenju cele kulturne Evro- pe. Odprta je vsak dan od 8. ure zjutraj do 8. ure zvečer in ima pristop vsakdo, ki se zanima za glasbo, gledišče in drugo umetnost. V «Glasbeni Čitalnici» najdeš pet francoskih umetnostnih listov, od teh en dnevnik («Comœdia»), dva tednika («La Semaine musicale» in «Le Ménestrel») in dva mesečnika («La Revue mu- sicale» in «Le Courrier musical»); dalje tri nemške, in sicer tednik «Signale für die musikalische Welt», in mesečnika

«Musica divina» ter «Musikpädagogische Zeitschrift»; dalje pet čeških («Česká Huda», «Pevceki Vestník», «Listy hu- debni Matice», «Hudební Vychova», Hu- debni Vestník») ter hrvatske in sloven- ske. Na razpolago so tudi še starejši letniki teh in mnogo drugih glasbenih listov. «Čitalnica», ki se nahaja v poslop- ju «Glasbene Matice», Gosposka ulica, soba št. 25, bo sedaj, nanovo preurejena, dobivala po možnosti še vse ostale važ- nejše svetovne umetnostne liste in časo- pise, tako da bo po svoji popolnosti ve- lik in neobhodno potreben pripomoček h glasbeni in umetnostni naobrazbi, kakor ga drugi narodi doslej še nimajo v tej obliki.

Mesečna članarina znaša slej ko prej tri (3) dinarje in bi bila dolžnost vsakega ljubitelja umetnosti, posebno pa obisko- vateljev glasbenih šol, da pristopi k dru- štvu kot član in s tem pripomore naj- več za svojo lastno izobrazbo.

Zagrebški basist Arnold Flögl je anga- žiran za prihodnjo sezono na operi v Brnu in se je te dni poslovil od zagreb- ške publike kot Mefisto v Faustu.

Proslava 45letnice umetniškega delo- vanja Niole Falleria. 26. m. m. so v za- grebškem gledališču proslavili 45letnico delovan- ntelja Niole Falleria na

prav slovesen način. Uprizorili so «Se- viljskega brivca» (namesto projektirane «Carmena», ki je Fallerjeva najljubša ope- ra, p a so vsled obolelosti nekega pevca morali odstaviti z repertoarja). Predstavo je vodil ljublar, sodeloval pa so najboljše zagrebške operne moči, kakor Rijavec, Vesel-Polla, Primožič, Flögl, Trbuhovič, Bi- nički, Cvijanović itd. K jubileju sta mu na odru čestitala ravnatelj opere Konjović in igralec Papič.

Umetnostna razstava kluba «Vesna» na Bledu. Klubu «Vesna» se je posrečilo pri- dobiti kakor lani sijajno opremljene pro- store blejske Kazine za prireditve svoje razstave. Ker je ta razstava mišljena kot permanentna razstava, se bodo med se- zono dela izmenjavala. Ze sedaj vlada med gosti za to prireditve veliko zanimanje. Dokaz: Prvi dan je bilo že odkupljenih 5 slik.

Uspeh natečaja za spomenik kralju Pe- tru - Osvobodilcu v Velikem Bečkereku. S. U. J. O. U. nam javlja: Jurija je oce- nila poslana načrta na sledeči način: Prva nagrada ni bila priznana nobenemu na- črtu, drugo nagrado sta dobila Franjo Kršinić in Milan Nedeljković, tretjo Peter Palavičini. Od ostalih del so bili odkup- ljeni načrti kiparjev Rud. Valdeca, Sime- ona Roksančiča, Dušana Jovanovića in Sretna Stojanovića, vsak s 3000 Din. Od-

Domače vesti

* **Kralj in kraljica na razstavi osnovne šole na Bledu.** Na Vidovdan je otvorila osnovna šola na Bledu razstavo risb in ženskih ročnih del. Otvorili je prisostvoval čehoslovski poslanik v Beogradu, g. Jan Šeba, v spremstvu župana g. Hermana Tomca, predsednika krajevnega šolskega sveta dr. Janežiča, zastopnika okrajnega glavarstva dr. Fona in drugih lokalnih faktorjev. V nedeljo dopoldne je posetil razstavo čehoslovski minister za prosveto g. Bechyně s hčerko, popoldne pa kralj Aleksander in kraljica Marija. Vsi obiskovalci so se izrazili o razstavi jako laskavo in nakupili več dekliš in ženskih del. Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander je poklonil šoli ob tej priliki znatno svoto za nabavo učil in učnih pripomočkov revnim učencem. Na uspeh razstave je učiteljsvo blejske šole v resnici lahko ponosno.

* **Odlikovanje naših dobrovoljcev.** Dne 6. julija, na dan mučeniške smrti Jana Husa, se vrši v Novem Sadu na svečan način odlikovanje naših dobrovoljcev iz oblastnega saveza v Novem Sadu z vojnim križcem čehoslovaške republike. Svečani akt odlikovanja bo izvršil posebni delegat čehoslovaške vojske general Fajfer ob asistenci vojaškega atašea polkovnika Meliharja.

* **Promocija.** Na staroslavni Karlovi univerzi v Pragi je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Drago Tomasić iz ugledne narodne obitelji v Opatici. Čestitamo!

* **Z beogradske univerze.** Za rektorja v prihodnjem šolskem letu je bil izvoljen profesor slovanske filologije dr. Pavle Pavlović. Kot poslovodja fungira bivši profesor zagrebske univerze dr. Viktor Novak.

* **Novi rektor beogradske univerze.** Za rektorja beogradske univerze v študijskem letu 1924/1925. je bil izvoljen dr. Pavle Popović, profesor filozofske fakultete.

* **Draginjska doklada za duhovščino.** Kakor doznava »Samouprava«, je ministrstvo ver izdalo novo uredbu o draginjskih dokladah za duhovščino vseh veroizpovedanj. Uredba bo te dni predložena v odobrenje ministrskemu svetu.

* **Himen.** Na Vidovdan je se poročil g. Ivan Lavrić mlajši, zaveden trgovec v Loškem potoku, z gđno. Marico Kovačev, učiteljico istotam iz ugledne rodbine Kovačev-Krželove. Značilno je, da praznuje s tem svoj veseli dan tudi znana veletrška Lavrić in Kovač v Somboru, čije solastnik je g. Lavrić, in nevesta pa sestra sokompanjona te tvrdke. Naprednemu paru iskrene čestitke!

* **Smrtna kosa.** V Gornjem gradu je preminul dne 25. junija v 66. letu starosti tržan g. Ignacij R. u. p. posestnik in trgovec, dolgoletni načelnik požarne bramb, občinski svetovalec in član posojilnice. Kako priljubljen je bil pokojnik, je najbolje dokazal veličastni pogreb, ki se je vršil v petek dne 27. junija ob ogromni udeležbi občinstva. — V Brodah pri Vranskem je umrla včeraj v visoki starosti 84 let gospa Filipina Schauer, vdova po davčnem nadupravniku in tača odvetnika g. dr. Stikerja iz Brezice, vrla narodna žena. — V celjski javni bolnici je umrl pismoša iz Laškega g. Peter Kač. — Blag jim spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Smrtna kosa.** V Eggenbergu pri Gradcu je prošli četrtek v starosti 76 let umrla gospa Amalija Globočnik, rojena Ležbe, vdova po tovarnarju Leopoldu Globočniku v Železnikih.

* **Pokrajinski zbor Jugoslovenske Matice za Slovenijo** se vrši v nedeljo dne 13. julija točno ob 10. uri dopoldne v univerzitetni dvorani na Kongresnem trgu v Ljubljani. Dnevni red je sledeči: 1.) Otvoritev po predsedniku. 2.) Verifikacija delegatov. 3.) Poročilo tajnika. 4.) Poročilo blaginjskega. 5.) Poročilo računskih preglednikov. 6.) Volitev pokrajinskega odbora. 7.) Razgovor o bodočem delu. 8.) Samostojni predlovi. 9.) Slučajnosti. Zbor je strogo zaupen in imajo dostop le delegati podružnic z izkaznicami, izdanimi od pokrajinskega odbora. Delegete prosimo, da se občnega zbora sigurno udeležijo.

* **Izpremembe v železniški službi.** Pri direkciji državnih železnic v Zagrebu sta imenovana za načelnika dosedanj višji nadzornik Josip Šmuc in dosedanj pomočnik ravnatelja Ivan Franić-Požezanić. Nadalje so uvrščeni v 4. skupino I. kategorije dr. Jakob Borko, inšpektor prvega razreda; v 5. skupino I. kategorije: Ivan Kelec, inšpektor drugega razreda in šef centralne razdelitve vagonov, ter dr. Fran Bončina in Josip Cugmus, inšpektorja drugega razreda; v 6. skupino I. kategorije pa višja kontrolorja drugega razreda Fran Arko in Josip Dolinar — vsi pri generalni direkciji državnih železnic.

* **Nova pošta v Sloveniji.** Ministrstvo pošte in brozjava je odredilo, da se pri S. Ožbaltu ob Dravi v področju ljubljanske poštne direkcije ustanovi nov poštni urad.

* **Abiturenti bivše realne gimnazije v Gorici,** ki so maturirali julija 1914. se sestanejo za desetletnico dne 15. avgusta v Bohinjski Bistrici. Tovariši, ki se nahajajo v Jugoslaviji, naj se za to zadavne informacije obrnejo na dr. Jožeta Krapeža, odvetniškega kandidata v Ptuj; tovariši v Italiji pa na dr. Franja Jakoničiča, zdravnik v Gorici, Via Carducci.

* **Sprejem v dvorazredne trgovske šole.** Radi izenačenja dvorazrednih trgovskih šol v državi, ki se bo uveljavilo že s šolskim letom 1924/1925., se bo v bodoče sprejemalo v I. letnik teh šol le tiste učence, ki so dovršili četrti razred srednje šole z nižjim tečajnim izpitom ali ki so dovršili četrti razred srednje šole ali četrti (nastavni) razred meščanskih šol. Drugi se ne morejo več sprejemati.

* **Opozorilo k prijateljskemu sestanku rojakov v Kranju,** 2. in 3. t. m.: Kdor se iz kakršnega koli vzroka ne more udeležiti sestanka oba dni, ali ne more prisostvovati izletu na Jezersko, naj pride vsaj na izlet na Šmarjetno goro 2. t. m. popoldne. Ako se želi udeležiti tudi skupnega kosila ob 13. uri, naj to naznači z dopisnico pripravljalnemu odboru v Kranju. Vabljeni so vsi duševni delavci-rojaki brez razlike stanu in strank.

* **Županske volitve v Zalcu in Petrovčah.** V petek, dne 27. junija se je vršila v Zalcu prva seja novoizvoljenega občinskega odbora, na kateri je bilo voliti župana in občinske svetovalce. Sejo je vodil starostni predsednik g. Josip Širca. Pri prvi in drugi volitvi je bilo oddanih 7 glasov na ime dosedanjega župana g. Vinka Vabiča, 10 glasovnic, t. j. 5 od koaliranih naprednjakov in 5 od klerikalcev, pa je bilo oddanih praznih. Ker bi se morale po zakonu v služaju, ako tudi pri ponovni volitvi ne dobi noben od kandidatov absolutne večine, vršiti ožje volitve, a je bil samo en kandidat, se volitev ni mogla izvršiti. Spisi so se predložili politični oblasti v nadaljnjem postopanju. V interesu lepega trga Zalca je samo želeli, da pride med naprednimi strankami preko lokalnih pomislekov do koristnega dela v prid občini. Zalostno bi bilo, da bi ena ali druga stranka morda celo paktirala z brezdomovinskimi klerikalci. Pri volitvah župana v Petrovčah je bil vključen napredni večini izvoljen ponovno za župana dosedanj župan g. Koren, pristaja klerikalne stranke, ker se je našel med socialisti en izdajca.

* **Odlikovanje prof. Pupina.** Sloviti Institute of Radio Engineers v New Yorku je dne 4. junija podelil našemu jugoslovanskemu rojaku Mihajlu J. Pupinu, profesorju Columbia-univerze v New Yorku častno svetojino. Pupin, rodom iz Vojvodine, se je leta 1894. priselil v Ameriko, ker je sodaj poleg Nikole Tesle eden najuglednejših elektrotehnikov Amerike ter je v veliki meri sploval na ogromni razvoj radiotelegrafije in zlasti radiotelefonije na ameriškem kontinentu.

* **Padanje cen v Vojvodini.** Iz Subotice poročajo, da se v Vojvodini opaža v zadnjem času znatno padanje cen življenjskih potrebščin, zlasti pšenici, koruzi, ječmenu itd. Padanje cen je posledica dobre letine, ki jo je letos pričakovati.

* **Albanski begunci v Jugoslaviji.** — Vsled revolucije v Albaniji je mnogo priselencev starega režima pobegnulo v Jugoslavijo. Mnogo višjih uradnikov iz raznih pokrajin Albanije je pribežilo v Dubrovnik, med drugimi prefekt Vasil Kaluci iz Valone, policijski šef Derviš Dilaver iz Drača in župan Juka Muka iz Skadra. Skupina begunccev je ostala v Dubrovniku, ostali pa so odpotovali v Sarajevo in Beograd.

* **Škoda vsled poplave v Vojvodini.** — Urad velikega županstva v Subotici je sestavil statistiko o škodi, ki so jo povzročile letošnje poplave. Glasom te statistike je 2371 rodbin brez strehe. Škoda na žitnih poljih se ceni na 207 milijonov dinarjev, dočim znaša škoda na imobilijah 95 milijonov dinarjev.

* **V obmejnih krajih napram Italiji** se pojavljajo pogosto razni tuji trgovci z lesom. Le-ti sklepajo kupčije lahkoverno in ugodno z našimi malimi lesnimi trgovci in napravljajo mnogo kupčij, posebno ker pri pogajanjih niso trdi, nasprotno jako dovzetni. Plačajo dobre cene in kar ni običajno, polovico kupnine takej, ostalo polovico v kratkem roku; ker ni neugodno, jim marsikdo nasade. Za roč plačila se namreč po dobavi lesa ne zmenijo in na opomine sploh ne reagirajo. Ker nimajo nič imovine, jim prodajalec tudi s tožbo ne more do živoga; marsikdo je bil na ta način že občutno prizadet. Sklepanje pogodb v svojem imenu, dasi so v resnici le nekaki mešetarji, prodani, odnosno kupljeni les pa takoj prodajo kakoli italijanski firmi in naslovijo nanjo pošiljatev že v Jugoslavijo, tako da jim tudi z začasno odredbo ni mogoče ničesar storiti. Tako je izterjava kupnin popolnoma brezuspešna. Da se pa take sleparije preprečijo, opozajamo vse one, ki takim brezvestnečem še niso nasedli, da naj bodo pri sklepanju oprezniji in naj se poprej informirajo o blöveku. Glavno gnezdo teh sladkobešednečev je v Trstu. Prizadeti obmejni trgovci.

* **Madžarski špijoni pod ključem.** V Novem Sadu so bili te dni aretirani trije naši državljani: Luka Brodrić, Ivan Jošt in Gjuro Kranišić, ki so osumljeni špijonaže v korist Madžarske. Pri divzijskem poveljstvu v Osijeku so ukradli več štampilj in važnih vojaških spisov, ki so jih hoteli iztihnati na Madžarsko, pa so bili pri tem zasačeni. Pri hišni preiskavi so se našli še razna poročila o številu in razmerju čet ob madžarski meji. Vsi trije so priznali dejanje in so izdali tudi svoje pomagane.

* **Zrtev Save na Ježicu.** V nedeljo dopoldne je v bližini črnuškega mostu utonil pri kopanju v Savi neznan možik.

Okoli enajstih dopoldne je bilo slišati neke klice na pomoč. Popoldne pa so našli otroci za Savo rjavo moško obleko, v kateri se je nahajala tudi ena fotografija in žepni robc. Trupla utopjenca dosedaj še niso našli.

* **Zvita pustolovka pod ključem.** Mimi Otrin, rodom iz Mojstrana na Gorenjskem je v zadnjem času izvršila v Zagrebu celo vrsto goljufij, ki so jo spravile končno v zapore zagrebskega sodnega stola. — Meseca aprila se je Otrinova nahajala v županijski bolnici v Dugišreči. Nekega dne si je izposodila dopust za Zagreb. Od delavk Stefanije Bertović in Kate Pavličić si je izposodila praznično obleko, predstojnica pa ji je posodila svoj kovčeg ter 200 dinarjev v gotovini. V Dugišreči se ni več vrnila. V Zagrebu, kjer je nastopila kot »služateljica medicine« in hčerka bogatega posestnika na Bledu ter izvršila nebroj goljufij in poneverb, jo je končno dosegla roka pravice. Bila je prošla soboto aretirana in izročena sodnemu stolu.

Iz Ljubljane

u— **Ministrski predsednik Nikola Pašić** se je včeraj ob 10.35 z brzovlakom pripeljal v Ljubljano. Na kolodvoru ga je pozdravil veliki župan dr. Baltić. S ko' dvora se je ministrski predsednik takoj odpeljal z avtomobilom na Bled.

u— **Vidovdanska slavnost na I. mestni deški osnovni šoli.** V zelenjem in cvetjem, s kipom kralja Aleksandra, ter s slikami kralja Petra, kralja Aleksandra, kraljice Marije in z zastavicami okrašeni telovadnici je praznovala mladina I. mestne deške osnovne šole pod vodstvom ravnatelja Jakoba Dimnika in v prisotnosti celokupnega učiteljskega zbora vidovdanski praznik. Mladini je vsem točkam patriotičnega programa navdušeno ploskala ter izražala svoja notranja čustva za narodno in državno edinstvo. Na mladini sloni bodočnost naše lepe domovine; mladina je pa v rokah učiteljstva, ki je skoraj brez izjeme državotvorna. In če bo imelo učiteljsvo vedno tako zaslonbo, kakršno ima pod prosvetnim ministrom Svetozarjem Pribevićem, bo kmalu odklenalo vsem ljudskim zupeljivcem in protidržavnim rovarjem, zakaj današnja mladina je naš spas in novi rod bo rod jugoslovanski pod eno streho, pod katero si bodo v objemu prožili roke Srbi, Hrvati in Slovenci.

u— **Slovo ravnatelja Dimnika od svojih učencev.** Na Vidovdan je stopil po 45-letnem izredno uspešnem vzgojnem in nacionalnem delovanju v pokolj ravnatelj tukajšnje I. mestne osnovne šole, g. Jakob Dimnik. Poslovil se je od svojih učencev s kratkim govorom, poln gajoč jim še enkrat na srce ljubezen do staršev, spoštovanje do učiteljev, ljubezen do domovine ter udanost junškega mo narodnemu vladarju. Učenci so priradili ljubljensmu ravnatelju prisrčne ovacije, imenom učiteljskega zbora pa se je poslovil od njega učitelj Pavel Plešničar, želeč mu dolgoleten in srečen pokoj. Na delovanje tega zaslužnega našega šolnika se še povrnemo.

u— **Poslovilni večer** je priredil učiteljski zbor I. mestne deške osnovne šole ob zaključku šolskega leta svojemu ravnatelju g. Jakobu Dimniku in onim učiteljem te šole, ki gredo letos v pokoj. Poleg ravnatelja Dimnika se poslovilo od svojega zavoda namreč še sledeči gg. učitelji: Matija Lavrenčič, Juraj Režek, Ivan Bele, Fran Gale in Ivan Petrič.

u— **Podoknico** je priredila v petek zvečer po veliki bakljadi organizacija jugoslovanskih nacionalistov za St. Jakob - Krakovo - Trnovo na Emonski cesti svoji kumici, gospej Katinki Derendovi. Godba Zveze jug. železničarjev je zaigrala venček slovanskih pesmi, pevsko društvo Krakovo - Trnovo je zapelo več pesmi, Orjunaši pa so priredili kumici prisrčne ovacije, za katere se je »mamica iskreno zahvalila.

u— **Razstava kuhinjske umetnosti** gospodinjske šole v Mladiki. Včeraj se je otvorila razstava lepih in blagokusnih kuharskih izdelkov tukajšnje gospodinjske šole v Mladiki, ki jo vodi neumorna gosposdična Jerica Zemljanova. Prijazen mentor v osebi kuhinjske vile me je prevedel skozi vrsto razstavljenih umetnin,

Kino „Ljubljanski dvor“

Telefon 730.

Samo 2 dni! **Novosti** Samo 2 dni!

1. in 2. julija

Velik film svetovne tvornice Paramount Film New-York

Kraljeva varovanka

Ljubavna pustolovna drama v 6 velikih delovih v glavni vlogi

Betty Compson

Predstave ob delavnikih ob pol 5., pol 8. in 9. uri

Conticord je poceni.
Continental Cord — čeprav ni v prodaji najcenejši, je vendar zares poceni. On štedi radi svoje gibkosti in brzine material za pogon. Vzdrži najdalje. To dokazujejo po uporabi prevoženi kilometri. 33556a

ki pa jih vs' d nevajenosti še nisem znal dobro razločiti. K sreči sem prejemal pri tem spreduhu tudi pouk in kmalu se mi je oko navadilo na različne vrste šolskih izdelkov, ki so predstavljali hribe, gorovja in k njim pripadajoče stolpe in planinske kočice, gozdne živali, pa obligatno kočaravnice iz čokolade in lešnikov, dalje manj poetične kocke, trikotnike in podobne geometrijske like, ki sem jih že davno pozabil (hvala bogu!). In kot specialiteto kulinarne umetnosti lepo ogromno liro iz čokolade, z ubranimi strunami, ki pa žal niso bile iz užitne snovi. Gojenke te gosposdijske šole bodo brez dvoma v posesti prekrasne čudnosti, da bodo svojim možem osvajale življenje ne le z lepoto in ljubeznijo, temveč tudi s pripravljanjem okusnih jedil. »Ljubezen gre skozi želodec...«

u— **Odhod letalske eskadrilje iz Ljubljane.** Včeraj je odšla iz Ljubljane letalska eskadrilja, ki je premeščena v Novi Sad. Kot zadnji je odplul na svojem letalu ob 7. uri zvečer podporočnik Hirsch.

u— **Zenski odsek Gospodarskega naprednega društva za šentjakovski okraj** otvori v petek dne 4. julija na letnem telovadišču Sokola II. na Prulah (Srednja) otroško igrišče. Tu se bo deca, dečki in deklice do 14. leta dvakrat na teden in sicer vsak torek in petek ob 16. do 18. uri popoldne, pod nadzorstvom gospe in gosposdičen pri raznih otroških igrah neposiljeno zabavala. Starši, ki vsled zaposlenosti nimate časa baviti se s svojimi otroci in jim ne morete nuditi potrebnega razvedrila, pošljite jih na igrišče, da se tam pri nedolžni igri razveseli. Udeležba brezplačna! Odbor.

u— **Policijske prijave.** Od nedelje na ponedeljek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 tatvine, 7 prestopkov cestnega policijskega reda, 2 prekrščenji policijske ure, 1 ekscas, 1 prestopok nedostojnega vedenja in 1 neugoda.

u— **Desno roko** je utrgal stroj za izdelovanje klobas včeraj zjutraj mesarskemu vajencu 16-letnemu Stanislavu Snojcu, uslužbenemu pri prekaževalcu Golobu v Šiški. Dečko je tlačil z roko v stroj meso, pri tem pa je segel pregloboko, tako da ga je stroj zgrabil za prste in mu odkrnil roko visoko nad zapestjem. Odpeljan je bil z rešilnim vozom v bolnico.

u— **Delati se je odvalil plesarski pomočnik Franc Hlebič iz Trnovega.** Ker pa je moral na neki način živeti, se je pričel pečati s tatinstvom. Tako je ukradel pred nekaj dnevi natakariči Franciški Slak v Zupančičevi gostilni na Ah-celjevi cesti zlato uro in zapetnico ter nekaj gotovine. Ukradenih stvari pa ni znal skrivati, tatvina je prišla na dan in »Francelj« je moral v luknjo.

u— **Našla se je mala vsota denarja.** Dobi se pri g. Fr. Mazi, Križevniška ulica 10, I. levo.

u— **Izgubil se je na Telovo zvečer** na potu bolnica — Novi Vodmat bel damski slannik z dolgim belim trakom. Najditelj naj ga izroči na policiji, kjer dobi nagrado.

Iz Celja

u— **Sprejemni izpiti.** Na državni realni gimnaziji v Celju se je prijavilo v letnem terminu k sprejemnemu izpitu za I. razred 70 učencev. Sprejetih je bilo 67 učencev, med temi 15 deklic.

u— **Šahovski klub v Celju** priredi v sredo dne 2. julija ob pol 21. uri v društvenem lokalu kavarne »Evropa« slavnostni večer na čast g. ravnatelja Ludvika Vagaje o priliki njegovega imenovanja častnim članom šah. kluba ter na čast g. dr. Brenceta, svetnika upravnega sodišča in znak priznanja zaslug za društvo. G. dr. Schwab predava o priliki ustanovitve prvega jugoslov. problemskega šah. odseka »Alfil« o razvoju šahovske igre. Na izrednem občem zboru v sredo dne 25. junija so se izvolili v odbor sledeči gg.: Predsednik dr. Ant. Schwab, podpredsednik Josip Grašar, tajnik Franc Munda, gospodar Viktor Zimič, reditelj Ivo Petrak, odbornika Ivan Marovt in Zalcu in Julko Kovačič v Vojniku, revizorja mag. Andro Posavec in Karel Florjančič. Načelnik problemskega odseka je prof. Srečko Brodar.

u— **Lekarniško službo v Celju** ima ta teden lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

Iz Primorja

* **Nesreča pri delu.** Na Črnem vrhu pri Idriji so spuščali drvarji te dni drevesna debela po drči na vznožje hriba. Ko je 23-letni Ferdinand Ipavec iz Idrije s krampom porinil neko deblo nizdol po drči, je tudi sam zdrsnil z debelom vred po drči celih 30 metrov globoko. Ipavca so našli nezavestnega med kupom z gore spuščenihi hlodov. Prepeljali so ga v gorško bolnico, a je malo upanja, da bi okrevail.

* **Mesto mačke ustrelilo otroka.** Tragično naključje je predvčeršnjim v Trstu zakrivilo grozno nesrečo, ki je zahtevala mlado človeško življenje. Dvajsetletni voznik Evgen Visnovc je pri zalozovanju mačke, ki je požrla par piščet, padel z nabasano puško. Strel je smrtno ranil petletnega dečka Karla Berdona, ki je sedel na dvorišču. Deček je kmalu nato podlegel težkim poškodbam. Orožniki so Visnovca aretirali in ga izročili sodišču.

Sodišče

* **Tatvina pri solnčenju.** Lepega pomladnega solnčnega popoldne so se zbirali mladi šisenski fantje in mahnuili proti Šišenskemu hribu v tako zvano Koslerjevo dolinico, da bi izpostavili svoja telesa blagodejnim solničnim žarkom. Kmalu po njihovem prihodu je prišel k njim tudi njihov prijatelj Cene, se sleknil in se udobno zleknil v mehko travico. Ker je solnce vedno močnejše pripekalo, so postali žejni, ostavili so svoje solne postojanke in odšli k bližnjemu pet minut oddaljenemu studenčku, da bi se napili novih moči, ki jih potrebuje človek pri solnčenju. Cene naj bi pa pačil na njihovo obleko, da je ne bi odnesel kak nepriprav. Toda veliko je bilo njihove presenečenje, ko so prišli nazaj. Ceneta ni bilo nikjer, obenem z njim pa je izginila tudi listična Franca Sternada z vsebino 470 Din. Kdo drugi naj bi bil uzmorje kot on! Družba se je razdelila v dve četi in ga išla iskati. Kmalu so se znašli vsi v stražnici, kjer so jih zaščiteli in protokolirali njih izpovedbe. Zadeva je končala včeraj pred sodiščem, in ker tovariši Ceneta niso mogli doprinesiti močnih dokazov in ker ni okradeni Franca Sternad pogledal, preden je šel pit vodo, v svoje žepe, je bil obtoženec oproščen. Toda sodnik mu je dal z ozirom na to, da je letel sam samo na njega, krepko lekoljo na pot.

* **Tatvina.** 18letna služkinja Terezija Kurej je vzela na Trški gori v času od 3. do 8. februarja srebrno uro, zlato veržico in usnjate rokavice. Zagovarja se, da je te stvari našla za cesto v bližini domače hiše, kjer je služila. Ker ji pa sodišče ni hotelo verjeti, je bila obsojena na tri mesece ječe.

* **Posuroveča mladina.** Dne 3. maja sta se vračala dva rudarja iz neke gostilne v Trbovljah proti domu. Za njima je začel izlivati brez vsakega poviča rudar Josip Mastnak iz Trbovelj. Ko je bil že tik za njima, sta se oba napadla rudarja obrnila, da bi se postavila v bran napadalcu. Mastnak pa je že zamahnil s štitom in je ranil rudarja Ručmana na več mestih, med drugim tudi nad srcem. Izgovarja se s popolno pijanostjo, vendar pa so razne okoliščine pokazale, da se je svojega zločina zavedal. Obtoženec je bil obsojen pred celjskim sodiščem na tri mesece težke ječe.

* **Zaradi povišane najemnine.** Zakonca Anton in Frančiška M. iz Iga sta stanovala kot najemnika pri hišni posestnici Mariji J. Ta jima je zadnji čas povišala najemnino in to sta sprejela zgoraj omenjena obtoženca z velikanskim ogorčenjem. Prišla sta Marijo J. obkladati z najrazličnejšimi neumestnimi priimki in posviki. Obtoženca Frančiška M. se je celo tako daleč spozabila, da je pahnila gosposdino, ki je imela v naročju šest mesecev starega otroka, proti vratom in bi se njej kakor tudi otroku lahko pripetila večja neugoda. Ljubljansko okrajno sodišče je prisodilo zaradi prestopka javne varnosti globo 50 Din Antonu, Frančiški pa 150 Din.

* **Nekaj statistike iz Moskve.** Moskva, glavno mesto sovjetske Rusije, ima po zadnji statistiki 1.511.025 prebivalcev, in sicer 1.354.734 Rusov in 156.291 drugih, med njimi 86.171 Judov. Zelo je nazadovalo število Francozov in Nemcev. Po svojem zaposlenju je 219.000 delavcev, 226.000 sovjetskih meščanov, 95.000 brezposelnih, 85.000 brez poklica, 70.000 podjetnikov brez sotrudnikov, 64.000 poslov, 10.000 ljudi, ki se bavijo s svobodnimi poklici, 5000 podjetnikov s sotrudniki in 2000 rentnikov. Zanimiva je primerjava s statistiko leta 1912., v kateri je bilo v Moskvi 170.000 poslov, 164.000 nameščencev, 25.000 rentnikov, vsega skupaj okoli dva milijona prebivalcev. Značilno je, da odpade danes na 1000 moških 1042 žensk, pred 12 leti pa le 840. Večina ljudi je starih 25 do 30 let. Zelo velik je odstotek poročenih, in vsakih 1000 jih odpade po 589 moških in 464 žen. Izra boljševiškega prevrata do leta 1920. je padlo število prebivalstva za 989.000 ljudi (49 odstotkov skoraj polovica!), do konca 1923. pa je zopet poskočilo za 47 odstotkov.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Iz življenja in sveta

Nebo v juliju

Mesec julij se splošno smatra za višek poletja, ker v tem mesecu vročina običajno doseže najvišjo stopnjo. Za prijatelja zvezd je višek poletja seveda že prekorajen, ker se Solnce že nagiba k južnejšim krajem. To se sprva le polagoma opazi. Solnce vzhaja dne 1. julija ob 5.11. in 9 minut, zahaja pa ob 19.58. Dan se skrči v tem mesecu za 54 minut.

Zvesti spremljevalec naše Zemlje, Mesec, prične dne 2. julija kot mlaj novo periodo, dne 16. julija pa nam zasije kot ščip ali polna luna, ko se je tri dni poprej približal orjaškemu planetu Jupiter. Svetli Jupiter tvori ugodno primerjalno točko, po kateri se lahko spozna gibanje Mesca v smeri na levo. Za opazovanje manj ugoden položaj imajo ostali planeti. Večernica zgine začasno v obzorju, pojavi pa se zopet v drugi polovici meseca kot Danica, ki pa je vidna le malo časa.

Vedno važnejši postaja v tem mesecu Mars, ki ga početkom meseca opazimo na jutranjem, proti koncu julija pa, seveda pozno, na večernem nebu. Ker se v vsakim dnevom bolj približuje Zemlji, parašča njegova svetloba prav znatno, zlasti letos, ko se bo dne 22. avgusta Mars približal naši Zemlji tako, kakor se še ni primaknil v tem stoletju.

Zadnji dan julija bo Solnce deloma mrknilo. Ta solnični mrk pa v naših krajih ne bo viden.

Madame de Tessaucourt in njeni prijatelji

Mnogo pred vojno je blestela svetla zvezda na nebu nočnega Pariza, gđ. Fanny, lepa, elegantna, duhovita in temperamentna. Nihče ni vedel, kako se piše, kaj je in odkod je. Bila je pač lepa, in to je zadostovalo. Lepota je bila njena legitimacija in tajnost njenih uspehov, ki so bili vedno večji. Končno jo je poročil eden njenih častilcev, grof Tessaucourt. Fanny je postala grofica Tessaucourt in dobila s tem dostop v pariško družbo. Nekaj let kasneje je dobila celo eno najvišjih odlikovanj, ki jih podeljuje francoska republika: palme akademije znanosti. Sicer ni nihče vedel, kakšne usluge je storila madame Tessaucourt znanosti, ampak glavna stvar je, da je dobila odlikovanje, in Pariz privoščil lepi ženi vsak uspeh. Grof Tessaucourt je lepega dne umrl in Fanny, ki je bila še vedno ekstravagantna kot prej, se je zopet pojavila v raznih elegantnih lokalih kot bogata mlada vdova.

Imela je srečo. Grofica Tessaucourt je poročil gospod Robert, no, da, bil je pač zelo bogat. Nekaj let kasneje je bila Fanny zopet vdova in si je nadela svoje prejšnje ime grofice Tessaucourt. Bila je še vedno lepa, zelo elegantna, imela je krasen nakit in je bila zelo gostoljubna. Ni ji manjkalo prijateljev in častilcev, ki bi radi stopili z njo v zakon. Ampak Fanny se ni več poročila.

Malo pred vojno je doživela dvakrat na vdova svoje prvo razočaranje. V elegantnem hotelu je spoznala mladega moža, ki ji je zelo dopadel in nič ni stalo na poti bližnjemu, zelo bližnjemu znanju. Toda mladi mož je bil lopov. Izvalil je svoji prijatelji mnogo denarja in jo je potem pustil na cedilu. Pariz se je pričel smejeti. Madame de Tessaucourt se je kmalu potolažila in ni hotela slišati, da so začeli začeti, koliko je stara. Šla je še vedno za avanturami in jih je tudi našla. Bila je pač zelo bogata, imela je dragocen nakit, nosila elegantne toalete in bila še vedno lepa. In kmalu je našla zopet prijatelja, Rusa, lepega moža, ki pa je imel samo eno napako: ni natančno razložil, kaj je njegovo in kaj ne. Bil je čisto navaden hotelski tat, ki so ga končno vendarle zasačili in utaknili pod ključ.

Navzile drugi lekciji ni postala grofica bolj previdna v izbiri tretjega prijatelja. Sedaj je bil Poljak, navaden go-

spod Meissner, toda najprebrisanjši lopov med prijatelji gospe de Tessaucourt. Meissner je bil tat boljše vrste. Kradel je le dragulje, kožuhe, sploh samo drage reči, zato se je tudi gibal izključno le v tkzv. boljši družbi. Da bi imel lažje dostop do svojih žrtv in da bi mogel delovati bolj neopaženo, se je rad pridružil bogati vdovi. Toda prebrisanec se ni zadovoljil samo z uspehi, do katerih mu je pripomogla ljubica, ampak je postal nesramen in ji nagodil to-le:

Nekoga večera je ukradel Meissner v odličnem lokalu, kjer se je pisalo, dragoceno ovratnico in jo še isti večer poklonil gospe Tessaucourtovi. In sedaj se je začel drugi del lopovščine. Meissner je naprosil dva svoja tovariša, naj prevzameta vlogo detektivov, primeta njegovo prijateljico zaradi suma udeležbe na tatvini in odvedeta iz njenega stanovanja. To se je tudi prihodnji dan zgodilo. Ko je bila bivašica grofica v spremstvu agentov pred hišo, ji je pokradel njen ljubljene ves nakit. Ko je prišla Fanny domov, je videla, da je padla v mrežo prebrisanemu lopovu. Vsa iz sebe je ovdela Meissnerja policiji, in ljubimec je bil prijet in obsojen na pet let ječe. Toda miščeval se je. V razpravi je navedel štiri tatvine, pri katerih je bila madame de Tessaucourt baje soudeležena. Ti štiri slučajji so bili izločeni in proti bivši grofici se je uvedlo kazensko postopanje.

Pred par dnevi se je vršila v Parizu razprava zoper Fanny Robert ali Fanny de Tessaucourt in Davida Meissnerja. Tessaucourtova je prišla pred sodišče v obleki iz črnega satena, ki si jo je dala posebej za to razpravo napraviti pri najboljšem krojaču v Rue de la Paix. Imela je ovratnico, skoraj ravno tako lepo kakor ona milijonske vrednosti, ki je nekoč dičila vrat gospe Thiersove. Imela je biserne uhane in majhen vijoličast znak, ki naj bi številnemu občinstvu obudil spomin, da je obtoženka častnica akademije znanosti. Gospa je izgledala zelo dobro. Prišlo so izpovedale, da je bil Meissner vedno v spremstvu dame 30 do 35 let in so spoznale to gospo v madami de Tessaucourtovi. Obtoženka je morala odgovarjati na vprašanja predsednika sodnega dvora. »Kje ste rojeni?« »V Nimesu.« »Kdaj?« »Dne 12. oktobra 1853.« Madame de Tessaucourt je to povedala čisto tiho. Sodnik jo je vprašal še enkrat in ona je ponovila: »12. oktobra 1853.« »Torej 71 let?« »Da, je dahnila madama.

To je bilo presenečenje, to je bila senzacija! Sodniki niso verjeli Meissnerju, ki je kompromitiral svojo 71 let staro ljubico in so jo oprostili. Občinstvo je ploskalo ponosno in elegantno odhajajoči grofici de Tessaucourt.

Pariz čaka sedaj na prihodnji ljubzenski roman in želi ljubezni žareči 71 letnici več sreče z njenim prihodnjim prijateljem.

Tragedija ekspedicije na Mount Everest

Poročilo o zadnjem poskusu.

Glasom zadnjih poročil o tragični usodi ekspedicije na Mount Everest so plezalci z najvišjega šotorišča v višini 23 tisoč čevljev v treh odločilnih pohodih skušali obvladati strmine zadnjih 6000 čevljev ter se popeti na najvišji vrh sveta. Vsi trije pohodi so se izvršili v razmeroma ugodnih razmerah. Divjanje monsuna se še ni bilo pričelo.

Prvi pohod pri. Malloryja in podpolkovnika Brucea ni uspel, ker so nosilci domačini odklonili nadaljnje sodelovanje. Na drugi pohod sta se odpravila podpolkovnik Norton in dr. Somervell, ki sta nad zadnjim šotoriščem dosegla višino skoraj 27.000 čevljev ter se s skrajnim naporom popela do 28.000 čevljev višine, potrebovala pa sta za vsak korak sedem do deset dibičev ob 180 utripalnih žile v minuti; po vsakih 20 m plezanja pa je bilo treba daljšega odmora. Opustiti pa

sta morala nadaljnji pohod, ker — kakor je ugotovil dr. Somervell — človeška konstitucija take višine več ne prenese. Bil je lep solnčen dan brez vetra; vrh je bil videti tako blizu, da bi se ga z roko prijel. Oba zadnja poizkusa sta se vršila brez aparatov za kisik, da se teža nekoliko omeji.

Dne 6. junija sta se s šotorišča števil 4 odpravila na tretji pohod profesorja Mallory in Irvine s osmimi nosilci in aparati za kisik, hoteli prenočiti v najvišjem šotorišču, naslednjega dne pa s pomočjo aparatov za kisik izvršiti zadnji letošnji poskus. Z daljnogledi so ju zadnjič še opazili v višini nad 28.000 čevljev. Izgledalo je, da je vse v redu in da plezalca dobro napredujeta. Od tega trenutka ju nihče ni več videl.

Domneva se, da ju je zalotila kakršna alpska neizgoda ali pa da so odpovedali aparati za kisik ter tako povzročili katastrofo v trenutku, ko sta že skoraj dospela do vrha.

Po večdnevem čakanju se iskanje ni moglo več nadaljevati, ker je začelo nastopati viharno vreme. Udeleženci pohoda so uvideli brezupnost rešilne akcije. S težkim srcem so nastopili pot navzdol.

Ste si že ogledali

bogato zalogo krasnega sukna po resnično ugodni ceni? Oglejte si tako v blagovnem oddelku 1087 DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

× Levinja v pariškem predmestju. V četrtek je bilo v pariškem predmestju Dillancourta veliko razburjenje. Pred kratkim so prepeljali iz Abesinije vovljeno Levinjo v Dillancourt in jo imeli zaprto na nekem dvorišču v kletki, ki je bila zgoraj odprta. Zver se je posrežilo splezati na vrh kletke in pobegniti. Levinja je skočila na sosednje zemljišče, kjer ni prav nič storila kozl, ki se je tamkaj pasla, morda ker ji je bila presuha. Potem je zver tekla po nekaterih ulicah in prišla končno v tvornico letal, kjer so se je delavci naravno grozno prestrašili in je začelo vse bežati. Da ne bi živali razdražili, so takoj ustavili vse stroje. Kmalu potem je prišel v tvornico krotilec in je ujel Levinjo v vrvo in razbeljenim železnim drogom in jo končno zopet spravil v kletko.

× Če je državni glavar samec. Nekaj pariški novinar je vprašal ceremonijarja predsednika francoske republike, kako bo sedaj, ko je novi predsednik Doumergue samec. Ceremonijar mu je rekel, da je prava sreča za republiko, ako je predsednik neoženjen, ker se da njegovo uradno življenje veliko lažje urediti, kot pa če ima ženo, ki se vrtka v vsako stvar, ki je ne razume, in če predsednik nima sinov in hčera, ki hočejo tudi nekaj profitirati od svojega očeta. »Mislite, da se bo soproga državnega glavarja pogrešala?«, je rekel ceremonijar. »Nasprotno, neoženjen predsednik bo veliko rajši dajal avdijence ženam, ker, kakor znano, je samec vedno najbolj galanten. Eden naših prejšnjih predsednikov je n. pr. uradni polub, ki ga je imel dati mlademu in lepeemu dekletu, malce zavlekel, in takoj se je oglasila njegova boljša polovica: »Ali, Raymond, mislim, da je dovolj! Mislite si, kakšen je moral biti zakon poslednjega predsednika, odkar se je govorilo o znanem posilstvu. Kaj, ali ne poznate storije o posilstvu? O posilstvu ustave seveda, o kateri se je vendar toliko govorilo. Mislite, da je bilo za gospo Millerandovo prijetno, ko je morala od vseh strani slišati, da je njen mož posilil konstitucijo? Ne bi bil rad v takem slučaju v koži našega državnega glavarja. Ne srečna gospa predsednikova je venomer vplila in vila roke in zatirjala: »To ni res, to ni mogoče! Prisegam, da ta ubogi, stari mož absolutno ni zmožen kaj takega!« Kratko malo, pravcati blagor je za republiko, da nima njen predsednik

žene in lahko sprejema dame, ne da bi se mu bilo bati zakonskih prizorov!

× Angleški mučeniki iz časa preganjanja katolikov. V westminstrski katedrali v Londonu se je sestalo cerkveno sodišče, ki ga je imenoval papež in ki naj raziskuje, ali naj bi se dvestopetdeset angleških mučenikov za časa preganjanja katolikov pod kraljem Henrikom VIII. in kraljico Elizabeto proglasilo za svetnike. Po protestantskem naziranjju so bili ti ljudje, večinoma duhovniki, pa tudi dve ženski in lord Stafford, obglavljeni radi veroizjave, ker so izjavljali, da stoji papež nad kraljem in da je treba zato poslušati samo njega. Cerkveno sodišče tvori škof, opat, več du-

hovnov in ima pregledati material, ki so ga zbrali v zadnjih desetih letih o teh mučenikih.

× Vlomilec iz dvornih krogov. V soboto se je pred deželnim sodiščem v Berlinu zagovarjal sin bivšega vrhovnega ceremonijarja cesarja Viljema II., von Keudella. Sin Viljem je služil v mornarici in potem pri vojski kot poročnik. Dobil je dopust, da naknadno položi zrelostni izpit. V Berlinu pa je zabredel med igralce in celo hudodelce in je bil nekaj časa član vlomilske tolpe. Pred nekaj meseci je bil v Berlinu obsojen radi pet slučajev vloma na dve leti zapor. Proti razsodbi je vložil priziv, ki ga je v soboto kazenski senat zavrnil.

Socijalna politika

Socijalno zavarovanje v Nemčiji

Dolgoletne izkušnje v vseh panogah socialnega zavarovanja in zlasti nastala gospodarska kriza je Nemčijo prisilila, da tudi na polju socialnega zavarovanja izvede temeljite reforme in te važne gospodarske in socialne institucije prilagodi praktičnim potrebam in obstoječi gospodarski situaciji. — Državni komisarijat za štedljivo gospodarstvo je izdelal podrobni načrt reorganizacije socialnega zavarovanja. Izvedba tega načrta pa je združena z velikimi težavami, ker stoji za sedanjim organizacijskim sistemom močni politični interesi političnih strank. Tako se do danes organizacijska struktura ni še izpremenila. Pričuje se, da bodo gospodarski in finančni razlogi nadvladali politične interese in da se v socialnem zavarovanju izvedejo dalekosežne organizacijske reforme.

Nujno pa je bilo potrebno urediti prehod od inflacije k atobiliziranim gospodarskim razmeram. — Zato so zakoni doživeli najrazličnejše meritorne izpremembe in se je zlasti na novo uredila višina dajatve na podlagi zlate marke. — Bolniška denarna podpora znaša najmanj 50 % dnevne mezde. — Pri dajatvah v naravi morajo zavarovanci prispevati najmanj desetino k izdatkom, ki so spojeni s temi dajatvami.

Pokojinine iz starostnega in invalidnega zavarovanja se gibljejo od 3 do 30 zlatih mark mesečno. Neizplačane rente se priznavajo šele pri 20 % delanezmožnosti in znaša renta v tem slučaju za industrijske delavce 5 mark mesečno, za poljedelske 3-60 mark. Pri 100 % delanezmožnosti mesečno Mk 64, odnosno Mk 46-66; vdovska renta znaša Mk 19-20, odnosno Mk 14. Vse brez ozira na čas nezgode ali višino zaslužka.

Pomoč starim invalidom dela

Naši delavci, ki so naši državljani in prebivajo na našem ozemlju in ki so danes stari in delanezmožni, so v svoji mladosti in v dela zmožnih letih trpeli in služili težki svoj kruh vsespod po širnem svetu. V modernih državah so bili deležni dobrot vseh panog socialnega zavarovanja. Prištevani so znaten del k zavarovalnim premijam. Z mednarodnimi pogodbami s predmetnimi določili v zakonih samih se je ustvarila meddržavna zavarovalna vzajemnost, tako da se ni delala razlika med lastnimi in tuji državljani. Razne socialne zavarovalne dajatve so se v zavarovalnem slučaju nakazovale tudi v inozemstvu.

Po prevratu pa je tudi v tej stroki zastoj. Razni ponesrečenci in invalidni delavci, ki so postali jugoslovenski državljani, so s sklepom mirovnih pogodb, ali pa že v prvem času prevrata ostali brez vsakih podpor. Tuje države so ali kratkoma ustavile izplačevanje nezgodnih in invalidnih rent ali pa so jih nakazovale v zneskih, ki radi valutarnih kriz niso predstavljali prav nikake vrednosti. To vprašanje tudi v mirovnih pogodbah ni urejeno, dotaknjeno je samo vprašanje likvidacije zavodov, ki so do prevrata izvajali socialno zavarovanje tudi na teritoriju, ki je po mirovnih pogodbah pripadel Jugoslaviji. Pa tudi ta likvidaci-

Brezposelnost v Češkoslovaški. Iz uradnih podatkov posnemamo, da je bilo v marcu 1924 iz državnih sredstev v brezposelnosti podpirano 67.700 brezposelnih oseb in 79.200 svorcev. Poleg tega so podjetja sama podpirala nad 14.000 delno brezposelnih. Brezposelnost je največja v tekstilni industriji.

Ponehanje brezposelnosti na Angleskem. Po uradnih podatkih je bilo konec maja brezposelnih na Angleskem 1.015.600 ljudi, od tega 754.500 moških, 33.700 otrok, 194.900 žensk in 32.500 deklet. Iz teh podatkov se vidi, da število nezaposlenih na Angleskem nazaduje.

Fr. Erjavc: Brezposelnost in problem skrbstva za brezposelne. Splošna knjižnica št. 27. V Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna, 80 strani. Cena broš. 12 Din, vez. 17 Din. G. Fran Erjavc razpravlja v tej knjigi o vprašanju brezposelnosti in o problemu skrbstva za brezposelne. V posameznem so obravnavana poglavja: brezposelnost, njeni vzroki in posledice, skrbstvo za brezposelne, posredovanje dela, podpiranje brezposelnih in zavarovanje za brezposelnost, statistika brezposelnih in sorodni problemi. Knjiga je opremljena tudi s statističnimi tabelami in diagrami, ki prikazujejo razmerje med brezposelnostjo in valuto in med brezposelnostjo in kriminaliteto. — Oprema knjige je lična in cena nizka, tako da je knjiga vsakomur dostopna.

Resnici na ljubo

Milostiva!

Kar se tiče moje osebe, jaz sem precej kronični antialkoholik že od rojstva semkaj in tudi iz prepričanja. Kajti pijanec ne igra dobre figure ne pred ljudmi, ne pred Bogom. Pa tudi maček spada drugo jutro med manj ugodne pojave in je škoda obleke, če se ji primori kaj človeškega. In potem še tisti podedovani nasledki alkoholizma, ti so strašni! N. pr. naj umre Vaš gospod soproj, po testamentu ste Vi njegova dedinja, pa dobite za njim ona njegova velika jetra in Vam bodo grozila vso Vašo nadopolno vdovsko bodočnost!

Zato sem načelno jako vdom antialkoholik in ni je sile pod nobim, ki bi me premaknila s tega mojega prepričanja.

Toda upoštevam razmere, milostiva, in razumem Vašega gospoda soproga. Vsak mu pravi veržnik in zdaj mu oponašajo še tisti požirek — to je res hudo! Naroden je na vse merodajne liste, da bi ga pustili v miru — nič ne pomaga! In je jako ogorčen, da se ni nobeden oglasil zoper »dan treznosti«, in pravi, da je bil ta dan le izizvajanje vseh vetrov znočena manjšina.

zoper kompaktno maso našega ljudstva, tak terorizem, da ne ustreza duhu prave demokracije!

Veste, milostiva, da Vaš gospod soproj niti ni tako neinteligenten? Ali ste že zapazili, da ni? Jaz sem zapazil oni teden. Tisti 20 Din, ki mi jih je bil posodil, ni zahteva nazaj! Nego nasprotno in me je jako veselilo. Recite mu, da ga pozdravim in da mu čestitam k njegovi inteligenci — le tako naprej! — in upam, da ga skoro vidimo nasilkanega med našimi veljaki.

Kar se pa tiče demona alkohola, so žalobno res pogubne njegove sile. Moja soba ima okno na gostilniški vrt, krasni ga bujno eksotično rastlinstvo: dva oleandra in en kaktus, resl in ni treba nič misliti — ob enajstih vsak večer pa prično peti. In je petje primorno rastlinstvu. Pa rad verjamem, da so drugače čisto pošteni ljudje in da sami od sebe ne bi pili. Toda demon alkohol jim omami dobre nagone, zaneti in razplamt jim pogubne strasti in potem pojo. In se jim pozna, usmiljenja vrednim žrtvam, kako se jim je strupena kuga že globoko zajedla v uho in v grlo — obupane jim doma vijo roke žene in deca, ako ne sede slučajno zraven in ne pomagajo peti; Zato — proč z alkoholom!

Toda je bil gospod soproj sinoči res izredno inteligenten z mano. Ne morem, da tega ne bi uvaževal pa priznavam resnici na ljubo vsaj toliko, da ne gre samo alkoholu vsa odgovornost za vsak greh in vse gorje na tem svetu. Toliko lahko odneham.

Moj prijatelj Pero piše na državnem pravdniku — saj ga poznate, milostiva, slavniki nosi vedno po strani — in ima jako globok vpogled, pa je dejal, da so najgrša reč v registriranih umori in tudi največ sitnosti je z njimi zaradi rablja in obešanja. Dejal je, da smo lani imeli 62 umorov in da je to več, nego bi bilo primerno za skromne slovenske razmere. Pa je dejal, da so bili ti umori vsi doprinešeni trezni in s preudarkom. Prijatelj Pero je bil jako pobit in je dejal, da ga je skoro sram služiti pri takem registru in bi šel rajši v banko. In še je dal primojduška svojemu prepričanju: če bi bili oni ljudje takrat pijani, da ne bi bili oni umorovi! Bili bi kvečjemu uboji brez rablja in vešal!

Ne rečem nič — morebiti je prijatelj Pero kaj prizadet, njegov birski boter je odbornik gostilnišarske zadruge. Toda čisto brez jedra niso njegove besede!

Ali pa vzemimo javni blagor! Javni blagor je v sedanjih časih najbolj

ogrožen po zavržnem pisanju slabih listov. V naši državi imamo žalobno mnogo slabih listov. To je dejstvo! O tem dejstvu se vsi slagajo v naši državi brez razlike strank, vere in spola. Nemara je to dejstvo edino, ki se zustran njega slagajo vsi, in je ta složen pravzaprav jako razveseljiva. Navzkriž so si le glede listov, kateri da so slabi. Ti pravijo, da so oni, oni pravijo, da so ti! Ali da imamo slabe liste, vsaj o tem, hvala Bogu, ni spora! Pa če ne bi bili listi slabi in ne bi nadaljevali zavrženega pisanja in če bi se skesano poboljšali tudi politiki, ki jih imajo pri listih pod odejo, pa bi se kmalu naselilo v naši državi zadovoljstvo in blagostanje in mleko in med. Tako pišejo listi in bo menda res.

In zdajle poslušajte, milostiva! Pero, la pri državnem pravdniku, je dejal, da se uredniki, kadar jih primejo zaradi zavrženega pisanja zagovarjajo na različne načine: prvi pravi, da ni bral članka, drugi, da bo možato dokazal resnico, ko mu pa dokaz spodleti, se previdno takisto spomni, da članka ni bral, tretji pa je narodni poslanec in kaže na državo in sodnijo in na vse. Ali, je dejal Pero, s pijanostjo se ni še nikdar noben urednik zagovarjal! In noben političen kolovodja tudi ne! Ampak počno svoje zlo delo v stanju

neskaljene treznosti! O, da bi bili rajši pijani, je dejal Pero, pijani do nezvesti! Stokrat bolje da bi bilo za narod!

To so tehtne besede! In bi bilo potemtakem treba, da se skoro skliče shod zoper trezne ljudi in bi se na oklice takisto morali podpisati veliki župani in škofi in vsi!

Mislím, da bo tako prav gospodu soprogu in upam in se zelo veselím, da ga bom popoldne zopet videl. Če ne bo imel drobiža, saj mu lahko menja marker.

Ali ste, milostiva, tudi med onimi, ki so pisale Čarugi? In če ste pisala, ali ste bila pijana, ko ste pisala? No vidite!

Naša kanarka je zopet vaila in ima tri mladiče, že so čez in čez poraščeni in hodijo sedat na rob gnezda. To pot jih je pridno pitala in srečno spravila pod vrh. Ampak smo ji ta čas sameca vzeli stran, da ga ni ne videla ne slišala. Veste, milostiva, takšne so: če čutilo dedca, pa pozabijo na deca! Ne vse, pač pa nekatere in menda so laste te najbolj imenitne.

Bliža se čas grize. Ali ste si, milostiva, umili roko? Poljubila Vam jo Vaš ylati.

Gospodarstvo

Izgledi vinske letine

V splošnem bo letošnja vinska letina glede množine zaostala za lansko; glede kakovosti se pa seveda sedaj ne more še nič pozitivnega navesti. Ako se julija-avgusta ne obrne na bolje, ne smemo tudi glede kvalitete gojiti prevelikih nad, kajti ne samo v Sloveniji, marveč tudi v drugih vinorodnih pokrajinah ni vladalo med cvetenjem, t. j. junija baš prav ugodno vreme, vsled česar tudi cvetenje ni šlo povsod kakor zaželeno, marveč je ponekod celo slabo uspelo. Razen tega je tudi grozdni črvček dokaj zaroda poškodoval.

Sedaj prihajajo od vseh strani tudi iz inozemstva neprijetna poročila o močnem nastopu peronospor (lištno rje) in oidija (grozdne plesnobe) ki trije vehementno napadajo. Kaj takega je bilo pri tako pogostem junjskem deževanju pričakovati, kajti vlažnogorko vreme najbolj pospešuje glivične bolezni. Zato je treba v takem času in pri tako menjačem se vremenu velike opreznosti, da se razvoj teh bolezni že v prvi polovici ali kolikor mogoče vsaj prepreči, kar je možno doseči le s pravočasnim škropljenjem in z žveplanjem z modro galico, Bosna-pasto, žveplom, salojidom in sulfolomom. Prvi dve sredstvi se rabita za pokončavanje peronospor, druga tri pa za pokončavanje grozdne plesnobe.

Z malimi izjemami se je vršilo to pokončevalno delo po naših vinogradih v Sloveniji pravočasno in pravilno, toda prepogosto močno deževje je pravi učinek oslabilo, vsled česar se je moralo oboje nehoti večkrat ponoviti, kot bi bilo normalno potrebno, kar stroške še znatno povečuje.

S tako započetim pokončevalnim delom se pa nikakor ne sme prenehati, marveč razno še julija s tem intenzivno nadaljevati, kakor vremenske razmere zahtevajo, da se vsaj to, kar je ostalo, dobro in zdrav ohrani.

Pri sedanjem škropljenju, ki mora biti načet od prvega škropljenja, namreč zmes 2 kg modre galice s približno toliko grošnega apna na 100 litrov vode, se morajo poleg listov prav dobro poškropiti tudi vsi grozdiki, kajti peronospora napada jagode in jagodne peclje istakot kot liste. S tem, da se močno poškropijo celi grozdiki, se precej pokonča, odnosno močno zabrani tudi razvoj grozdne plesnobe, zlasti, če se med galico raztopijo pomeša še salojidin (do 1 kg na 100 litrov) ali sulfolom (do 10 kg na 100 litrov). — Če po zadnjem škropljenju in žveplanju nastopi trajno suho, solčno vreme, bo tudi razvoj peronospor in oidija vidno ponehal.

Sodeč po sedanjem stanju vinogradov in po še razpoložljivih nepreobitnih vinskih zalozah, ki se utegnejo do prihodnje trgovatve še bolj skriti, pojde najbrže tudi z vinske krize, ki že 3. leto tako tlačijo vse vinogradništvo, proti koncu.

Fr. Gombač.

Z žitnega trga

Na ameriških tržiščih je prošli teden z malimi kurznimi valovanji vladala precejšnja čvrstota. Žetev ozimne pšenice na jugu Zedinjenih držav gre h koncu, a na severu pričena. Kakšen bo uspeh pšenične žetve v Zedinjenih državah, je še precej nejasno. Privatne vesti so dokaj ugodnejše nego uradne. Sedanje naraščanje cen je povzročila spekulacija, ker opravičenega povišanja za tako močan porast cen ni. V Kanadi pričakujejo zadovoljivo, a v Argentini dobro žetev. V Evropi so se izgledi žetve nekoliko poslabšali. V Rusiji bo letos posebno slaba žetev, kakor se da sklepati po zadnjih vesteh. Zato so tudi poskočile cene pšenice v vsej Evropi. Kupčija pa v Evropi ni nikjer velika zaradi pomanjkanja denarja in kredita, ki je občutno zlasti v srednji Evropi.

V naši državi bo — po privatnih vesteh — izredno dobra žetev pšenice in tudi drugih žitaric. Porast cen v prošlem tednu ima svoj izvor le v oslabiljenju dinarja. Posebno se je podražila turščica. Naše blago je spričo nizkega tečaja dinarja pričelo zopet konverzirati inozemstvu in se je izvažalo nekaj več kakor običajno, in sicer največ v Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo. Za moko se najbolj zanima Dunaj. Ker je očito, da je sedanje oslabiljenje dinarja le trenutno, obstoji opasnost, da bo spričo povišanih cen žitaricam ob popravku dinarja nastopila ponovna huda stagnacija izvoza.

Cene so se gibale prošli teden v Bački tako-le: boljše vrste moke 480 do 510 Din po kakovosti; krušna moka je trgovala 345 do 350 Din. Pšenica se je trgovala po 305 do 307,5 Din. Turščica je poskočila na 230 do 235 Din v Bački in 235 do 237 Din v Sremu. Oves je tudi čvrst in se ponuja na vstopnih postajah po 277 do 280 Din v Bački, a bosanski rešetani paritetno v Zagrebu po 305 Din. Fižol v Bački se trguje po 600 do 610 Din. Otrobi se ponujajo po 190 do 195 Din. Ječmen je obdržal staro ceno in se pričakuje novo blago od nove žetve, ki se sedaj vrši.

Narodna banka SHS

Stanje 22. junija 1924.

Aktiva (v milijonih Din): v oklepajih spremembe napram 15. junija: kovinska podloga (v kovancih zlatu 72,3; v kovancih srebru 17,4; v tujih valutah 1,9; v depoziti v tujini v raznih valutah 350,2) 441,9 (— 1,8); posojila 1337,2

(— 14,9); račun za odkup kronskih novčanic 1208,2; račun začasne razmene 387,9; državni dolg 2964,0; vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanic 2138,3; saldo raznih računov 72,6. Skupno 8550,3.

Pasiva: vplačani del glavnice 25,0; rezervni fond 5,6; novčani v obtoku 5408,3 (— 42,5); državni račun začasne razmene 387,9; državne terjatve 40,9 (+ 40,9); razne obveznosti 482,1 (— 15,0); terjatve države za založene domene 2138,3; nadavek za nakup zlata za glavnico in fonde 61,8. Skupno 8550,3.

Izdelava predloga edinstvenega vinskega zakona. Iz Zagreba poročajo: Te dni so se zbrali v zbornišni posvetovalnici strokovnjaki, ki so pretrgali predlog edinstvenega vinskega zakona. Predlog je osnovan na temeljnem načelu, da voda in čisti alkohol ne smeta imeti ničesar skupnega z vinom. Prevladalo je naziranje, da pri nas prav za prav ni vinske krize, temveč obstoji kriza kvalitete vina. Zato se je po daljši debati zavzelo stališče, da se dovolijo nekatera sredstva za zboljšanje, a da se ne dopušča dodajanje alkohola razen z dovoljenjem ministrstva za poljedelstvo in vode, in to samo v vina za izvoz iz države, kjer je dodajanje alkohola dovoljeno. Naslednji sestanek strokovnjakov se bo vršil 4. julija ter se razpravljal o zadnjem delu predloga. Končna tehnična redakcija bo poverjena zbornici.

Občni zbor Zveze slovenskih žadur se je vršil v ponedeljek 30. junija. Iz podanega letnega poročila je razvidno, da je Stela Zveza l. 1923. 36 denarnih ter 60 gospodarskih in produktivnih žadur s skupno 5146 delež. Stanje vlog je znašalo 4.200.375 Din 12 p, naložen denar 1 milijon 16.038 Din 92 p, čisti dobiček je bil 1.947.516 Din 92 p. Pri volitvah v nadzorstvo so bili izvoljeni sledeči gg.: Sušnik Lovro, posestnik in gostilničar v Škofji Loki; Matija Brezovar, posestnik in učitelj v St. Rupertu; Josip Černe, posestnik v Zgornji Šiški; Fran Slane, posestnik v Litiji; Karol Müller, posestnik in trgovec v Črnomlju; Ivan Golja, posestnik v Metliki; Ivan Lovrač, posestnik v Moravčah; Ernest Krulje, posestnik v Sevnici; Ivan Arko, posestnik v Ribnici; Stanko Vrhovec, učitelj na Logu pri Brezovici.

Izkoriščanje vodnih sil v Jugoslaviji. Časopisje poroča, da se nahaja v Beogradu zastopnik neke češkoslovaške delniške družbe, ki vodi pogajanja za izkoriščanje vodnih sil v Jugoslaviji. V načrtu je ureditev velike hidroelektrikne centrale v naši državi. Družba, ki bi se formirala za izkoriščanje vodnih sil, bi bila delniška in bi naša država imela 52 odstotkov delnic.

Protestno zborovanje vojvodinskih trgovcev in industrijev proti previsoki odmerjeni davkom. V Novem Sadu se je vršilo protestno zborovanje vojvodinskih trgovcev in industrijev proti previsoki davkom, ki je bilo zelo številno obiskano. Posamezni govorniki so s statističnimi podatki dokazovali, da se v Vojvodini plačuje povprečno dvakrat večji davek nego v ostalih pokrajinah države in da pride v Vojvodini letno na eno osebo 450 Din davka. Na zboru se je sprejela resolucija, ki zahteva zmanjšanje davka in izenačenje davčnega sistema v vsej državi. Resolucija se je odposlala finančnemu ministru.

Trgovinske zveze z Japonsko. Neka japonska tvrdila išče stikov z našimi tvrdkami, in sicer se zanima za uvoz kokoskih izdelkov, volne, preje, stekla, izdelkov iz marmorja, umetnin, vsakovrstnega papirja itd. Natančnejši naslov je na razpologo v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Trgovski Tovariši, glasilo Slov. trg. društva «Merkur» v Ljubljani, Slov. trg. društva v Celju in Slov. trg. društva v Mariboru, št. 6, ima naslednje vsebino: Dr. Joža Bohinjec: Nekaj osnovnih vprašanj problema socialnega zavarovanja. — Stanislav Kline: Popis imovine ali inventura. — Val. A. Urbančič: Osnove trgovskih podjetij. — Vladimir Pfeifer: O reklamah. — Letošnji Merkurjev občni zbor itd. «Trgovski Tovariši» stane letno 36 Din; posamezna številka 5 Din. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Gradišče 17, 1. nadstropje.

Likvidacija denarnega zavoda. Pokupska banka d. d. v Karlovcu ima 12. t. m. glavno skupščino, ki bo sklepala o razidu družbe in likvidaciji.

Debave. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo sklenila 8. julija direktna pogodba glede dobave 180.000 kg sena za ljubljansko garnizijo in 2. julija direktna pogodba za dobavo mesa za ljubljansko garnizijo. — Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo sklenila 3. julija direktna pogodba za dobavo 10 vagonov pšenične moke tipa 6 novosaške bozbe in 18. julija bo druga odelna licitacija glede dobave 2 vagonov mila. Natančnejše v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje odelno licitacijo na dan 8. julija za dobavo 19.000 kg peresnega jekla. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani.

Bruseljska interparlamentarna trgovinska konferenca se je otvorila ob prisotnosti belgijskega kralja Alberta 23. junija. Je to jubilejno zborovanje, ker se je ta konferenca vršila prvič pred desetimi

leti. Interparlamentarna trgovinska konferenca je stalna institucija, ki ima vložene v svojem društvu delegate 33 parlamentov in ki se sestane vsako leto.

Plačilne težkoče avstrijske tvornice usnja. Z Dunaja poročajo, da je wilhelmsburška tvornica usnja S. u. J. Flesch prišla v plačilne težkoče. Pasive znašajo 42 do 44 milijard aK. Firma ponuja polnih 100 odstotkov in želi svoje dolgove poravnati v ratnih odplačilih tekom treh ali štirih mesecev.

Insolvenca Splošne industrijske banke na Dunaju. Z Dunaja poročajo: Odbor upnikov Splošne industrijske banke je označil izplačilo 50odstotne poravnalne kvote kot neopravičeno nizko in zahteva večjo kvoto.

Obtok bankovcev v Avstriji se je po izkazu 23. junija zmanjšal za 209,3 milijarde aK na 7008,7 milijarde aK. Obtem se je povečala kovinska podloga za 9 milijard na 3200,5 milijarde aK.

Aktivnost češkoslovaške trgovinske bilance v maju je manjša nego v aprilu in je znašala le 24,5 milijona Kč, to pa zaradi znatno povečanega uvoza.

Polom budimpeštanske banke. Na bančno firmo Rot in Kormos je proglašena konkurz. Največ terjatev napram zavodu ima dunajski bankir Daniel Ehrenfried.

Zadnji tedenski izkaz Madžarskega notnega zavoda. Po izkazu 23. junija se je obtok bankovcev v Madžarski povečal za 50,3 milijarde na 2520,1 milijarde mK. Kovinska podloga se je v istem času znatno zmanjšala. To je zadnji izkaz Notnega zavoda, katerega posli so prešli na novo Madžarsko narodno banko.

Sokol

SOKOLSKI ZLET V SARAJEVU.

Sarajevo, 29. junija.

Včeraj in danes se je vršil v Sarajevu letošnji pokrajinski zlet, ki je dobil še prav poseben pomen, ker je padel baš na dan desetletnice sarajevske tragedije. Na zlet je prihitelo Sokolstvo iz vse države; skupna udeležba članov in članic se čeni na 9 — 10 tisoč, za katere je sarajevska sokolska župa preskrbela gostoljubljen sprejem. Udeleženci so prihajali večinoma že v petek, le iz bližnjih krajev so prišli še le v soboto. Češko Sokolstvo se je odzvalo vabilu v lepem številu pod vodstvom svojega popularnega načelnika br. Stepanka in člana starešinstva Č. O. S. dr. Urbana. Kralja je zastopal general Hadžić, vladno prosvetni minister Pribečević. Starešinstvo JSS sta poleg drugih članov zastopala starosta Gangl in načelnik Ambrožič.

V petek večer se je vršila bakljada, ki se je udeležilo okrog 2500 Sokolov in Sokolice. Pred poslopjem občinske uprave sta pozdravila Sokolstvo general Hadžić v imenu kralja in minister Pribečević v imenu vlade. Desettisočglava množica je prirejala Sokolom po ulicah burne ovacije.

Včeraj, na Vidovdan, so se zjutraj vršile zadušnice za vidovdanskimi heroji, nato pa se je vršilo svečano razviteje prapora, ki ga je sarajevski sokolski župi poklonil kralj. Po slavnosti se je razvila veličastna povorka, v kateri je koralo okrog 7000 Sokolov in Sokolice. Množice na ulicah, ki so kakor na predvečer prirejale Sokolstvu vzhičene ovacije, cenijo na 30.000 duš. Popoldne se je vršila javna telovadba, pri kateri je nastopilo 2000 članov, 1600 članic in močan oddelek vojaštva. Danes popoldne se je razvil prapor sarajevskega naraščanja, popoldne pa se je ponovila javna telovadba.

Tekom večera in noči se je večina zunanega Sokolstva zopet odpejala. Slavnot je potekla v najlepšem redu, brez vsakega neljubega incidenta.

Obmejno sok. okrožje (IV.) priredi ob priliki 15-letnice sok. društva v Cerknici svoj I. okrož. zlet dne 6. julija v Cerknici s sledečim sporedom: popoldne sprejemanje br. društev in gostov, ob 12. uri skupen obed; popoldne ob 16. uri slavnostni sprevod Sokolstva skozi trg s sok. konjenico in z vojaško godbo na čelu, ob 16. uri pričetek javne telovadbe. Po telovadbi se vrši velika ljudska veselica, pri kateri bo igrala vojaška godba Dravske divizije. Ker je trg Cerknica s svojo okolico zlasti svojim svetovnoznanim presihajočim jezerom pri ljubljana izletna točka, pričakujemo za dan 6. julija prav obile udeležbe tudi od strani zunanjih gostov. Za slednje prijavimo prihode in odhode vlakov na odnosno s postaje Rakek, v eni prihodnjih številkih. — Zdravo!

Sokolski zlet v Rogatec. Sokolsko društvo v Celju pozivlja svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži okrožnega zleta v Rogatec dne 6. julija 1924. Naj se vsak Sokol zaveda, da je Rogatec v narodnem oziru eden najbolj zaostalih krajev. Odhod z jutranjim vlakom.

Statistični odsek Ljubljanskega Sokola uraduje meseca julija in avgusta vsak dan od 7. do 8. ure zvečer v odborovi sobi v Narodnem domu.

Odbor Sokolskega društva na Jesenicah pozivlja vse člane in članice na članski sestanek, ki se vrši danes dne 1. julija ob 20. uri v društveni telovadnici. Predmet: Priprava za župni zlet. Udeležba obvezna!

Sport

RAPID (Maribor) : ILIRIJA.

Prvi dan: 3 : 3 (2 : 1).

Drugi dan: 0 : 3 (0 : 1).

Mariborski Rapid, o katerem je bilo po njegovih zadnjih tekmah v Mariboru znano, da ga lahko smatramo za drugi najmočnejši klub v Sloveniji, je pri svojih zadnjih dveh tekmah, ki ju je v soboto in v nedeljo igral v Ljubljani proti Iliriji, zapustil prav ugoden vtis. Res je sicer, da je Ilirija zlasti v soboto igrala daleko izpod svoje običajne forme, vendar pa so nam Rapidovci pokazali igro, ki upravičuje domnevo, da bodo čeprav niso dosegli mariborskega prvenstva, postali Iliriji najnevarnejši konkurent v boju za prvenstvo Slovenije.

Glavna moč Mariborčanov leži v obrambi in v defenzivnih zmoglostih njihove krilske vrste. Od branilcev predstavljajo res prvi razred desni branilec Barlovič. Skoraj noben napad Ilirije ni mogel preko njega. Tudi njegov drug Kurzmann je zelo pomagal pri razčiščenju nevarnih situacij, ki jih je ustvarjal ilirijanski napad, ki pa je sicer igral zelo raztrgano. Krilska vrsta je bila izborna in je v njej v prvi vrsti treba omeniti srednjega krilca Baumgartnerja. V mariborskem napadu je zlasti treba omeniti lepe kombinacijske poteze. Mariborčani so brezdomno prvi dan zaslužili zmago, zlasti z ozirom na to, da predvsem obramba, ta Ahilova peta Ilirije, nikakor ni bila na svojem mestu. Ustrezal posebnosti ni Miklavčič II. iz rezerve. V krilski vrsti je bil na višini edinole Hus. V napadu je zadovoljil samo Pevalek na levem krilu, vsi ostali so pokazali le svoje slabe strani. En gol za Ilirijo je rezultiral iz enajstmetrovke.

Drugi dan sta obe moštvi nastopili v nekoliko spremenjeni postavi. Ilirija je bila ojačena s Pammerjem, Vidmajerjem in Bregarjem ter Pogačarjem v obrambi. Kljub temu tudi topot ni bila docela na višini ter je šele po žilavem in trdem boju izvojevala zmago. Rapid je bil potrpežljiv v prvem polčasu v popolno, toda uspešno defenzivo. Tik pred koncem prvega polčasa doseže Oman vodstvo za Ilirijo. V drugem polčasu traja premoč Ilirije dalje. Šele ko Pammer zabije še dva gola, preide Rapid v ofenzivo, vendar pa ne doseže niti častnega gola, predvsem vsled precejšnje smole pred golom.

Tekma se je vršila v ostrem tempu. Od Mariborčanov je zopet briljiral Barlovič. Pri Iliriji je bila krilska vrsta in obramba mnogo boljše kot v soboto. Napad ni bil vedno na mestu.

Prvo tekmo je sodil g. Vodišek, drugo pa g. Betetto; oba sta bila na mestu. — Obisk je bil oba dni precej slab.

TURNEJA NOGOMETAŠEV LJUBLJANSKEGA GLEDALIŠČA.

Celje : Ljubljana 5 : 2 (2 : 0).

Ljubljana : Maribor 4 : 1 (2 : 1).

V Celju vsled neamaterskih razmer v moštvo celjskega gledališča (igrali so v njem štirje «poklicni» nogometaši) premagana enajstorka ljubljanskega gledališča se ni ustrašila nevarnih groženj, ki so prihajale iz Maribora ter je odšla v naše obmejno mesto, da v nogometni borbi s svojimi mariborskimi kolegi nadaljuje, oziroma konča svojo tako uspešno pričetno akcijo za spomenik Verovška in Borštnika. Kljub temu, da je bila v «Marlem Beogradu», v Rušah spominska sokolska slavnost, ki je izvalila mnogo mariborskega občinstva, je veliko število Mariborčanov prisostvovalo boju onih, ki so bolj vajeni «desk, ki pomenijo svet», nego zelene trate. Mariborski igralci so kljub temu, da so sicer v manjši meri kot oni v Celju zatajili svoje «amaterstvo» pravilno razumeli zmisel nedeljske sportne prireditve, kar se je razvidelo že iz njihovega bojnega klica «Hec, hec, hec!». Toda ambicija, ki se pojavi v vsaki borbi, je pretvorila vso prireditev nekoliko tudi v pravo sportno tekmo, zlasti z ozirom na zmoglosti posameznih igralcev na eni in drugi strani.

Zmagala je bolj rutinirana Ljubljana. Ta zmaga pa bi bila brezdomno še večja, ako ne bi imeli Mariborčani v svojem vratarju Staglarju tako močne opore. Zatemnela je slava papana Danila, ki je hotel počivati na svojih v Ljubljani izvojevanih lahorikah ter je ostal doma za pečko. Med mariborskimi gledališkimi igralci imamo vratarja, ki ne drži samo enajstmetrovke, kakor se je to ponesrečilo papanu Danilu, imamo vratarja, ki drži od 38 ostrih strel celih 34 v formi, ki bi bila v čast vsakemu prvorazrednemu vratarju. G. Staglar je dvignil sloves mariborskega teatra na tako višino, da se mu je od nemerodajne strani ob ljubilo povišanje plače za deset Din me-

sečno; sicer pa je tudi to še odvisno od povišanja državne subvencije za naš obmejni teater.

Pa pogledimo po vrsti naše mariborske junake: Že po svojem imenu nevarni levi branilec Grom je v resnici bil, in sicer iz gostoljubnosti napram gostom, vedno in resnično nevaren — za lastna vrata in lastno moštvo. Nevenljive zasluge za Mariborčane ima že vsled tega, da je precizno in brez vsake zmote vedno ugotovil, da je žoga mesto v golem Mariboru običala v salati sosednjega vrta. Čast prvaku Maribora, ki mu ne seže niti do gležnjev njegov drug v obrambi Skrivanič, pri katerem smo poleg dobrih osvojenih bodilnih strel občasno imeli refleksne priklonjevalne gibe, ki jih je delal po vsakem aplavzu, ki ga je zaslužno žel v izobilju. Navada je pač železna srajca. Kaj bi pisali o ostalih? Harastović, izza Čardašove knežnje ljubimec publike, to svoje lastnosti tudi pri nedeljski tekmi ni izgubil. In Kokot, ki čisto zamenja žogo s «frajlicami», katerim se skuša s koketiranjem približevati. Toda žoga je bila bolj neizprosna kot frajlice ter raje ostala od njega nedotaknjena. Duša moštva Skrbincev kakor v gledališču v vsaki vlogi uporabljal. Ljubljancem že izza prejšnjih časov znani Bachmann ni hotel uporabljati svojih zmoglostih režiserja ter je raje prevzel vlogo statista. Uspel je popolnoma. Tovornik je bil njegov zvesti drug. Tajnik g. upravnika g. Kovič je bil res tajen. Ocenjevati njega bi pomenilo drzati v sklenjeno prijateljstvo, ki nam je sveto. Ostaneta nam še dva «igralca». Znani prijatelj sporta Jenko, ki je za Maribor zabil častni gol, in delegat carine Kokoščina, ki ima gotovo v lovu za tihotapci večjo srečo kot v lovu za žogo.

Ljubljancem so se držali hrabro, pred vsemi neumorni Betetto in talent Banovec, ki je zabil vse štiri gole. Brezdomno je, da so bili Ljubljancem v lepši uniformi, kot domačini. Poleg zmage so odnesli s svoje turnee tudi zavest, da so ohranili edinole oni svojemu moštvu čisti amaterski značaj.

Pokroviteljski, očetovski sodnik je bil tudi v Celju in Mariboru g. Negovetič.

IV. izbirna olimpijska kolesarska dirka se je vršila v nedeljo na progi Pod sused - Kostanjevica - Novo mesto - Veliki Gaber (km 41,400) in obratno s ciljem v Podsedu na km 188. — Dirke se je udeležilo samo 6 dirkačev in sicer Soštarko, Sovič, (Gradjanski, Zagreb), Truban, Kranjc (Orao, Zagreb) Kosmatin (S. K. Primorje) in Solar (Ilirija, Ljubljana). Na obrat so dopelj v skupini Kosmatin, Truban in Soštarko, minuto pozneje Kranjc in čez 5 minut Sovič. Blizu Novega mesta sta padla Sovič in Solar, Sovič je dobil nekaj prask ter je dirko nadaljeval, Solar je pa zlomil krmilo ter moral odstopiti. Kranjc je imel med Trebnjem in Vel. Gabrom opasen karambol z avtomobilom, končno pa je srečno odšel z malimi praskami, Sovič je imel tik pri obratu zopetni defekt. Končni rezultat je bil sledeči: I. Truban 6:53:42, II. Kosmatin 6:53:42,6, III. Soštarko 6:53:43, IV. Sovič 6:59, V. Kranjc 7:10. Dukanovič, prvak Jugoslavije se ni udeležil dirke.

Sela upravnega odbora JZSS. je v petek ob 8.30 zvečer v kavarni Emona, damski salon.

Turška lahkoatletska reprezentanca v Ljubljani. Z nedeljskim večernim brzovlakom je dospela na svojem potu v Pariz pod vodstvom ravnatelja carigradske trgovske zbornice v Ljubljano turška lahkoatletska reprezentanca, ki šteje 23 članov. Turški sportniki so prenočili v hotelu Slon ter v ponedeljek z opoldanskim brzovlakom nadaljevali svojo pot v Pariz.

Hazena v Beogradu. Ob velikem zanimanju beogradskega občinstva sta se vršili v soboto in v nedeljo dve zanimivi rokometni tekmi med našimi in češkoslovaškimi, hazenašicami. Pri prvi tekmi kateri je prisostvoval tudi zunanji minister dr. Ninčič, je češkoslovaška reprezentanca premagala našo z 8 : 3, v nedeljo pa je reprezentanca Prage premagala beogradskega reprezentanco z 8 : 2.

Pogreb golmana beogradske nogometne reprezentance. V petek popoldne se je vršil v Beogradu ob veliki udeležbi sportnikov in drugega občinstva pogreb golmana beogradske nogometne reprezentance, člana Beogradskega sportnega kluba, Lajoša Šenfelda, popularno imenovanega «Tusko». Na krsto je položil krasen venec tudi avstrijski nogometni savez. Ob krsti so tvorili špalir skavti, Sokoli, nogometaši in članice hazene. Pogreba se je udeležil tudi avstrijski poslanik dr. Hoffinger.

Lastnik in izdajatelj Konzorij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Ljubljana 30. junija 1924.

Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	763.0	17.8	jugo vzhod	megla	—
Ljubljana	14.	763.6	28.0	jug	jasno	—
Ljubljana	21.	763.1	25.3	jagzap.	del. oblak.	—
Zagreb	7.	763.8	17.0	jugo vzhod	jasno	—
Beograd	7.	763.8	17.0	jugo vzhod	jasno	—
Dunaj	7.	762.5	16.0	jagzap.	—	—
Praga	7.	762.2	15.0	brezvetra	—	—
Inomost	7.	762.2	15.0	—	—	—

V Ljubljani barometer stan. temper. višja

Solnce vzhaja ob 4:8, zahaja ob 19:58

Dunajsko vremensko poročilo. Po nevihtah v soboto se je vreme povsod izboljšalo. Včeraj je bilo jasno, temperatura se je v nekaterih krajih dvignila

na 25 stopinj. Tudi davi je bilo lepo vreme. Vremenska napoved za torek: Lepo vreme, nevihte.

MAURICE LEBLANC: TIGROVI ZOBZE

Uspelo mi je v treh ali štirih večjih zadevah, kakor n. pr. v poprej omenjeni zadevi treh sto milijonov v zlatu, gospod predsednik; in tako sem direktno sodeloval na tem, da se je dotična južnoiztočna država, za katero veste, udeležila vojne na naši strani. Toda vse to se mi je pričelo zdeti, priznati moram, bolj podrejene vrste. Spoznal sem namreč točko, ki je bila najslabša, in iz katere bi se mogel celo razviti poraz Francije. Ko je bila moja misija dovršena, sem se zato vrnil v Maroko. Mesec dni pozneje sem bil odposlan na jug, padel sem v zaselo Berberov, in nalašč sem se jim udal, namesto da se branim. Tako sem padel v ujetništvo. V tej odločitvi je jedro vsega, kar sem potem doživel, gospod predsednik. Bil sem ujetnik, pa sem se čutil svoboden. Novo življenje se je odprlo pred menoj.

Moja prigoda ni imela slabega konca. Bil sem med štirimi tucati Berberov, v oddelku večjega plemena, ki je baš ropal po ravnini in se vedno zopet zatekel pred odbrano v svoje nepristopno gorovje. Ko je moj oddelek došel do svojih šotorov, je pobral svoje babnice in kar je bilo imetka, povezal šatore, in odrinili smo. Osem dni sem korakal z zvezanimi rokami na vrvi za to četo, ki je jezdila. Teh osem dni je bilo prav težkih. Ustavili smo se končno sredi visoke planote, na ravnici, obdani z rdečimi skalami. Tam je morala kdaj prej biti bitka in pozneje morišče, kajti vsenaokrog so ležale raztresene človeške kosti, med njimi pa zlomljeni ostanki orožja, ne samo domačinov, ampak tudi francoskega orožja.

Postavili so kol in me privezali nanj. Iz obnašanja mojih gospodarjev in iz nekaterih besed sem razumel, da imajo namen, da mi odrežejo jezik, uhlije in nos, da mi iztaknejo oči, in končno odrobijo glavo. Popreje pa so pričeli pripravljati svoj obed. Odstranili so se k bližnjim studencem, tam so se nahranili, zame so se pa le toliko brigali, da mi je eden ali drugi krohotaje opisoval ljubeznjivosti, ki me čakajo. Prešla

je še noč. Moje mučenje naj bi se pričelo jutraj. Zarana so me res kričaje obstopili, in v njihov krik se je pomešalo cviljenje in režanje babnic. Ko je moja senca dospela do neke črte, katero so dan popreje zarisali v pesek, so umolkli, in eden med njimi, določen, da izvede vse v programu običajne kirurške operacije na mojem telesu, pristopi in mi ukaže, naj izplazim jezik. Posluhnil sem, on pa ga je prijel s koncem svojega plašča, obenem pa je zavilhtel svoj nož.

Nikdar ne pozabim krvoločnega in obenem iskreno radostnega izraza njegovih oči in celega lica; izraz, kakor ga imajo poredni dečki, kadar izruvajo nožico živalici ali polomijo krila ptičici. In nikdar ne bom pozabil bedastega in prestrašenega izraza njegovega, ko je zapazil, da ima v rokah samo ročaj, mesto rezila pa ima njegov nož le smešen top repek iz korenja.

Dedec je najprej zatulil, potem pa planil k strmečemu sosedu in iz njegove nožnice potegnil njegov nož, ki se je pa tudi prelomil tik ob ročaju, kajti tudi on je imel mesto rezila le korenje. Sedaj je pričela vseobča zmeda, tuljenje, vpitje in prestrašenost. Vsakdo ogleduje svoj nož, dedec je petinštirideset in tudi toliko nožev, pa ni eden nima rezila. Vseposodi samo korenje.

Glavar plane proti meni, kakor da sem jaz odgovoren za ta nepojmljivi pojav. Bil je mršav žilav stariček, že nekoliko usločen, nekoliko grbav, prav antipatičen smrdljiv junak. Nameril je proti meni svojo pištolo, njegov obraz pa je bil pri tem tako opičje spačen, da sem se moral na glas zasmejati. Dedec je sprožil petelina, strela pa ni bilo, in tudi drugi njegov poizkus ni imel boljšega uspeha.

Tuljenje se ponovi sedaj s podvojeno močjo. Vse vrešči, kliče, vsklika, tuli, cvili. Končno se cela kopica teh divjakov skupi okrog mene in meri vame s svojim orožjem, puškami, samostreli, pistolami, samopali in piščeli, s starimi španskimi trobentami in drugo takšno romantično ropotijo. Toda vse to zaman. Niti strela! Vse orožje je gluho, kakor za gledališki oder ali še slabše. Čudež! Da ste takrat videli njihove visaže! Prisegam, da se nisem še nikdar tako od srca smejal, kakor takrat, in moj smeh jih je spravil docela iz uma. Nekateri so poleteli pod šatore po sveže strelni prah, drugi so basali svoje strelno orožje na novo in na novo sprožili. Zaman. Bil sem neranjiv in se krohotal, krohotal!

Seveda se nekaj takšnega ni moglo nadaljevati. Ti divjaki

so imeli na razpolago dvajset drugih sredstev, da me uničijo. Mogli bi me zadaviti z rokami ali dotolči s kopiti svojih predpotopnih pušk ali me kamenjati do smrti in razen tega jih je bilo štirideset in več, jaz pa sam. Njihov stari vodja je zares že pobral velik kamen, da ga zarine proti meni, in se mi približa s spačenim obrazom ter ves drgetaje od besnosti. Vstal je, s težavo je odmaknil ogromni kamen, ga dvignil nad glavo s pomočjo dveh drugih ter ga odrinil proti meni, in je res zadel — kol. Jaz sem namreč odskočil za dva koraka in nesrečni stariček je obstal zijaje z odprtimi ustni. V sekundi sem bil namreč poprej pripravil svoje vezi, jih razvezal ter bil pripravljen, da odskočim, ko bo čas. Evo, sedaj je bil. Obstal sem nekoliko od kola, v obeh rokah pa sem držal po dve repetirni pistoli, naperjeni proti nasprotnikom, oni isti, ki so mi jih roparji prejšnji dan odvzeli, ko sem »padel« v njihovo ujetništvo.

Nadaljnji dogodki so se izvršili v nekaj sekundah. Sedaj se zasmeje njihov glavar z onim sarkastičnim smehom, s katerim sem se poprej smejal jaz, kajti bil je prepričan, da njemu moje pistole prav tako ne bodo mogle škodovati, kakor njegove malo poprej niso mogle škodovati meni, očitno je mislil, da so morda vremenske ali kakšne druge nepravilne pokvarile vsem skupaj smodnik, kali. Zato pobere sedaj glavar drug velik kamen s tal v nameri, da mi ga vrže v glavo. Tudi oba njegova adjutanta se enako potrudita in sedaj merijo vsi trije v mene s svojimi apnenčevimi projektili puščave kakor praljudje ali gorile. In gotovo se jim bodo pridružili še drugi, glej, ki se že bližajo...

«Roke proč ali pa streljam!» sem kriknil.

Glavar vrže vseeno svoj kamen isti hip, jaz se odmaknem, trikrat zapored sprožim in vsi trije glavni nasprotniki padejo isti hip kakor od strele zadeti.

«Kdo želi priti prvi na vrsto za njimi?» vprašam ostalo bando z zapovedujočim glasom.

Še štirideset in dva Maročana sta ostala, jaz pa sem imel še enajst strel. Ker se pa niso premaknili z mesta, sem eno pistolo stisnil pod pazduho in vzel iz žepa nadaljnje tri škaflice s patroni, novih petdeset strel. S pasu pa sem ja si pripravil dva dolga dobro brušena noža. Polovica bande se mi podvrže. Druga polovica kapitulira takoj na to. Bitka je bila doljena. Trajala je jedva štiri minute.

Centrala:

LJUBLJANA

Kongresni trg 3.

Anončna in reklamna družba z o. z.

ALOMA COMPANY

Zastopstva v vseh večjih inozemskih mestih

Zastopstva v vseh večjih inozemskih mestih

Podružnica:

BEograd

Vasina ulica št. 21.

Dober dan!
Ali že veste
najnovejšo!
Tvrdba
A. Sinkovec
nasl.
je ravno kar do-
bila novo pošil-
jatev potreb-
ščin za dame
in gospode po
izredno nizkih
cenah. 1085 II

Kupim takoj žago-venecijanko

če mogoče staro, rabljeno in dobro ohranjeno.
Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Venecijanko«.

Pozor, trgovci z barvami!

Prodajam takoj vsako množino (na vagone) raznih
sirovih barv
rumene (svetle in temne), rdeče in črne.

Mirko Žurman
Slivnica — Sv. Jurij ob južni železnici.

Žlice, vilice

kuhinjski in žepni
noži, jedilno orodje,
pipci, škarje, žepna
ogledala, ustniki za
cigarete, pipe-mor-
narice, merila (po-
šeti), »Dirija«, »Ja-
dran« čistilo, lešči-
lo, mast in apretura
za usnje, olje za ši-
valne stroje, črnilo
in gumi-arabikum
na debelo pri tvrdki

Osvaid Dobeic
Ljubljana
Sv. Jakoba trg 9.
1101 V

V nobeni knjiž-
nici ne sme
manjkati
Cankarjev zbornik
Uredil
dr. J. Glonar
Vez. 27 Din, broš. 30 Din,
pošt. 1-50 Din
Naroča se pri
Tiskovni zadrugi
v Ljubljani

Velika italijanska manufakturna tvrdka

išče trgovske zveze

s trgovskimi firmami svoje branže.

Cenjene ponudbe v italijanskem, nem-
škem ali francoskem jeziku nasloviti na
Max Pesaro, zastopstvena tvrdka z
manufakturno z depoji Milano (9), Via
Faro Bonaparte 25. Telefon 10-742.

Inserirajte v »Jutru«

Letovišče zastonj!

Lep mali grad v krašni legi, dva orala vrta in
nekaj smrečnega gozda 3350a
izredno poceni naprodam.
Vprašati na naslov **DR. WURZBACH**
PREDDVOR PRI KRANJU.

Ing. R. ROESSER, Ljubljana, Gledališka ul. 4/III

Lokomobili | Polnojarmeniki | Dvigala

R. Wolf A. G. Magdeburg-Buckau Pini & Kay Wien F. Wertheim & Co. A. G. Wien

Zahtevajte

v kavarnah, javnih
lokalih, gostilnah in
brivnicah

„JUTRO“

IZDELUJE PO NAROČILU DELNIŠKA TISKARNA D.D. V LJUBLJANI

Mesto posebnega naznanila.

Potrjim srcem naznanjamo, da je naša blaga
mama, oziroma stara mamica in tašča, gospa

Filipina Schaur

danes v 84. letu preminula.

Pogreb drage pokojnice se vrši v sredo, dne
2. julija ob desetih dopoldne iz hiše žalosti na poko-
pališče na Vranskem.

Brode uri Vranskem, dne 30. junija 1924.

Žalujoči rodbini:

Schaur in dr. Stiker.

3362a